

Det Kongelige Blindeinstituts Historie

tilligemed en Oversigt

over

Blindesagens Udvikling i Danmark

fra 1811—1883,

udarbejdet

i Anledning af Institutets 25-Aars-Jubilæum

den 5. November 1883,

af

J. Moldenhawer,

Institutets Forstander.

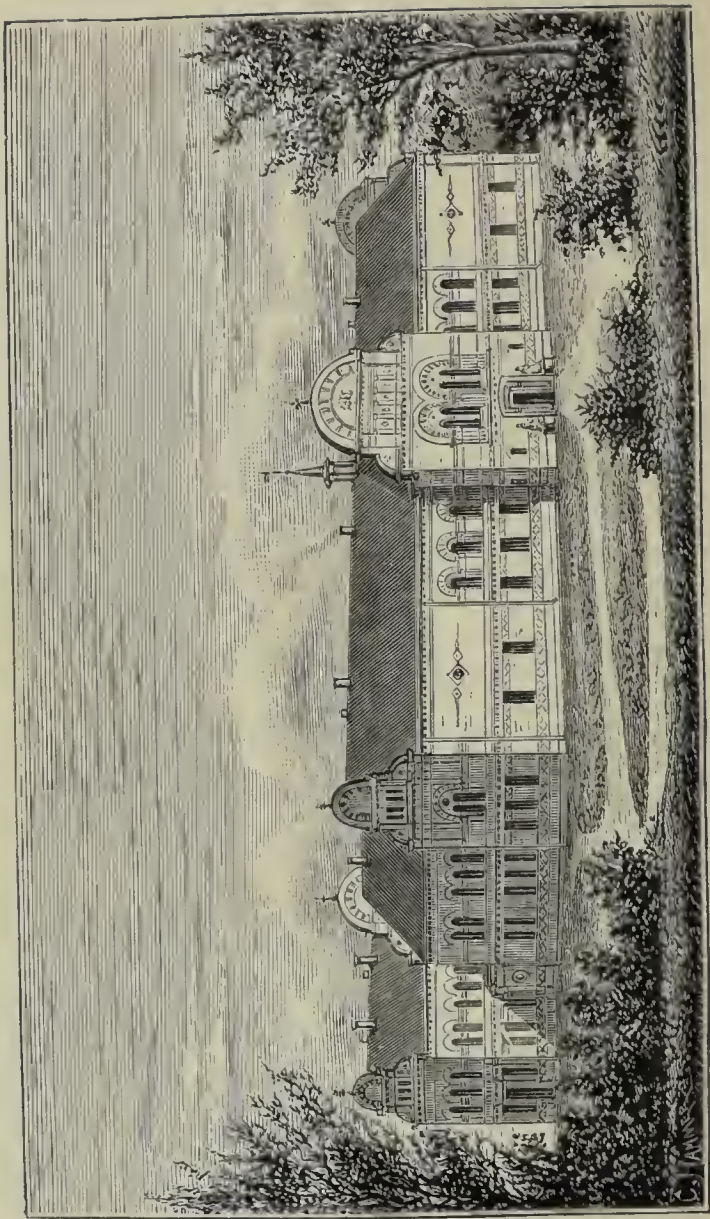

Kjøbenhavn.

1883.

Det Kongelige Blindeinstituts Historie
fra 1811—1883.

Det Kongelige Blindeinstituts Historie

tilligemed en Oversigt

over

Blindesagens Udvikling i Danmark

fra 1811—1883,

udarbejdet

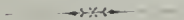
i Anledning af Institutets 25-Aars-Jubilæum

den 5. November 1883

af

J. Moldenhawer,

Institutets Forstander.

Kjøbenhavn.

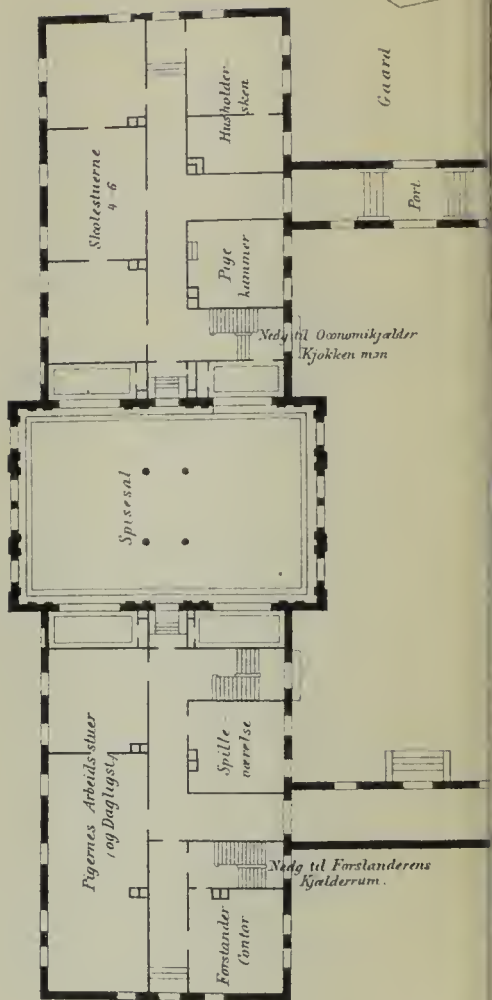
Hoffensberg Traps Etabl. Kjøbenhavn.

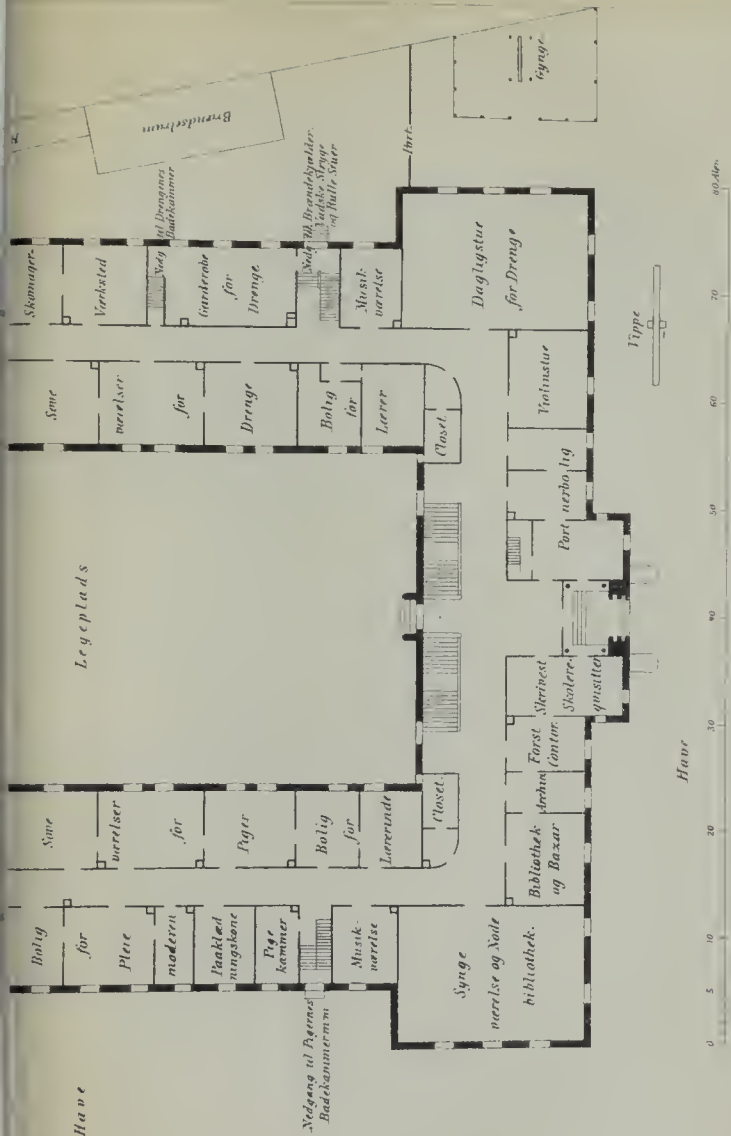
1883.

Det kongelige Blinde Institut.

Plan af Stuen

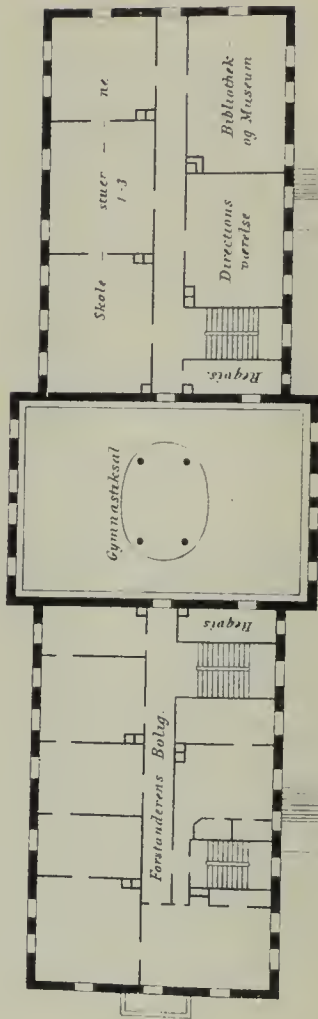
Have

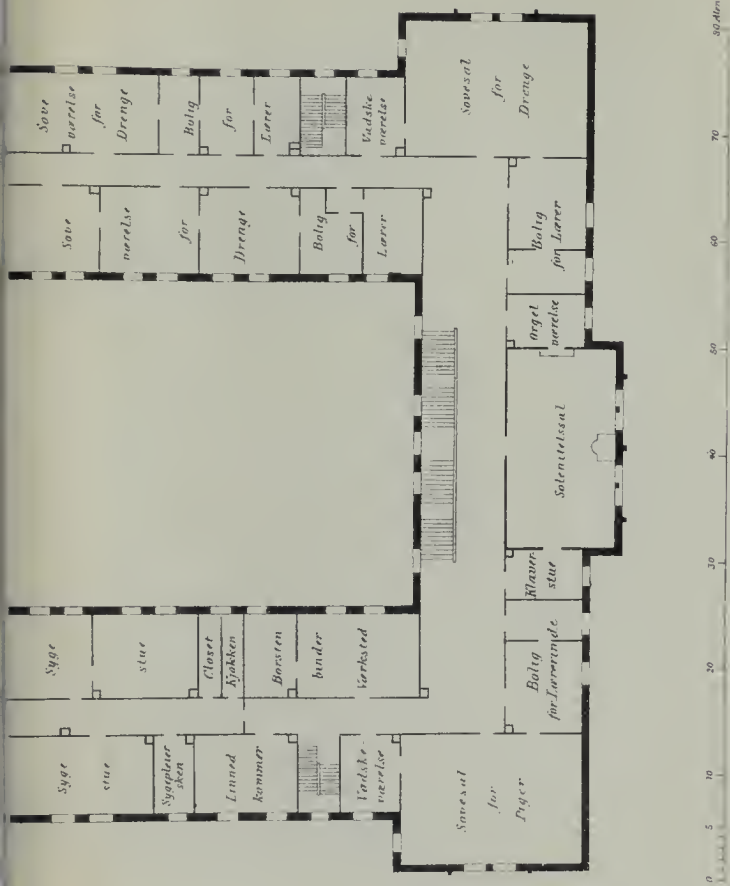

Det kongelige Blinde Institut.

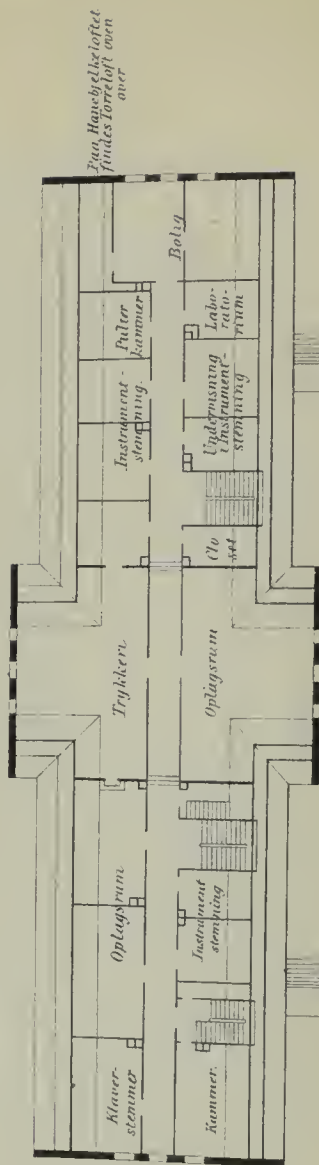
Plan af 1st Sal

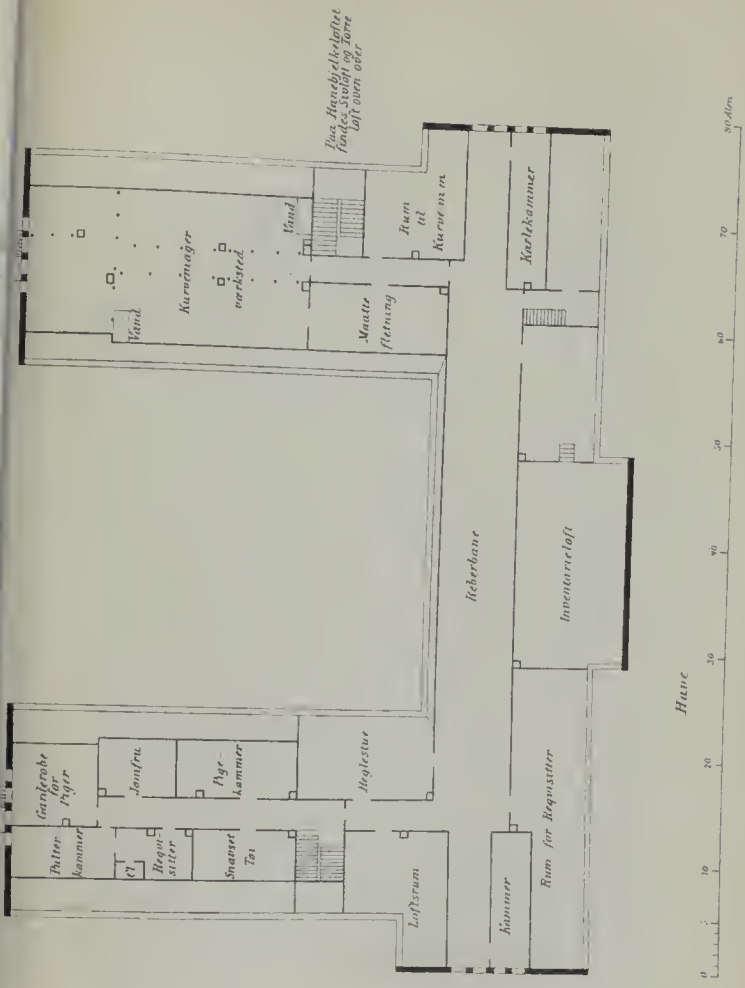

Det kongelige Blinde Institut.

Plan af Loftet

Forord.

Naar jeg tager fat paa Udarbeidelsen af det Kongl. Blindeinstituts Historie, føler jeg mig for saa vidt gunstigt stillet, som jeg har forestaaet Institutet lige siden dets Oprettelse i 1858; men da Fremstillingen for at give et muligt fuldstændigt Billede af Blindesagen her i Landet nødvendigviis maa omfatte Tiden fra dens første Begyndelse, er jeg med Hensyn til den første Deel af Arbeidet, der omfatter Tiden for det nye Instituts Oprettelse i 1858, afhængig af de Oplysninger, som det tilstedeværende Materiale indeholder. Foruden det, som indeholdes i Journal udgiven til Fordeel for Blinde, som udkom fra 1811 til 1817, og de siden 1869 udgivne Beretninger om Selskabet Kjædens Virksomhed til Fordeel for Blinde, af hvilke den første omhandler Tiden fra 1810 til 1869, har jeg kunnet erfare Et og Andet igjennem Kjædeselskabets Journaler og Archiv, som velvillig ere stillede til min Disposition.

Detailen af det Kongl. Blindeinstituts Historie foreligger i de aarlig udkomne Beretninger om Institutet, og ligeledes om »Foreningen for at fremme Blindes Selvvirksomhed» er der udgivet aarlige Beretninger. Den mig stillede Opgave vil være at give en orienterende Oversigt over Blindeopdragelsens og Blindeunderviisningens Udvikling i Danmark med Oplysninger om de derved opnaaede Resultater. Ved Fremstillingen maa derfor medtages saadanne supplerende Foranstaltninger, der særlig have deeltaget i eller fremmet Opgavens Løsning.

Den ældste Tid.

I Slutningen af det 18de Aarhundrede begyndte man hist og her i Europa at interessere sig for de Blinde. *Valentin Haüy* i Paris (1784) *Pudsey Dawson* i Liverpool (1791) og *Rev. Dr. David Johnstone* i Edinburgh (1793) vare de Første, hvis Bestræbelser fremkaldte Oprettelsen af Instituter for Blinde; kort Tid efter oprettedes Institutet i Bristol (1793) og derpaa det i London (1799). Derefter fulgte i 1804 Blindeinstitutet i Wien, oprettet af *Johann Wilhelm Klein*, det i Berlin (1806), det i Dresden (1809), Institutterne i Norwich (1805) og Dublin (1810), det i Amsterdam (1808), og de i Bern og Zürich (1809), det sidste forbundet med et Dovstummeinstitut; i 1809 oprettedes af *P. A. Borg* i Stockholm et Institut for Dovstumme og Blinde, og derefter fulgte i 1811 Oprettelsen af Blindeinstitutet i Kjøbenhavn. Angaaende dette Instituts Oprettelse meddeles efter den af »Bestyrelsen af det Kongl. Institut for Blinde« under 1. Juni 1811 autoriserede Forhandlings-Protokol Følgende:

»Ao 1811 den 1 Juny organiseertes Institutet for Blinde; det er oprettet af et Selskab velmeenende Borgere og Borgerinder, understøttet og beskjærmet af Landets Fader *Frederik* den Siette.«

Anledningen til dette Institut og dets Opkomst er følgende:«

»I et Selskab, der den 30. Novb. f. A. holdt sin Fornyleses-Fest, foreslog dets første Styrer, Hans Excellence Hr. Overhoff-Marchall *v. Hauch* at det var passende med Hensyn paa Selskabets Mængde, Tendence og de Midler, hvorefter det var i Be-

siddelse, at tænke paa en nyttig og gavnlig Maade ogsaa at virke uden for Selskabets Kreds. Hans Excellence opfordrede derpaa samtlige Medlemmer at indkomme med Forslag i denne Hensigt, og vilde man da vælge for derefter at udføre hvad der, bedst passende for Selskabet, var gavnligt at iværksætte. Det varede ikke længe, før adskillige af Selskabets Medlemmer efterkom den skeete Opfordring. Flere Forslage indkom i den nævnte Anledning. Blandt disse fandt et af Hr. Professor *Brorson* meest Bifald. Dette hans Forslag gik ud paa at indrette en Underviisnings- og Hjælpe-Anstalt for Blinde. Hans Exceell. udstædte derefter et Circulaire til Selskabets Medlemmer, hvorpaa Bidrage tegnedes til Institutets første nødvendige Udgifter.«

»Det blev derefter Professor *Brorson* paalagt at indkomme med Plan til Indretningens Iværksættelse og Gang. Da Planen var indleveret, biefaldet og det til dens videre Udførsel fornødne bestemt, blev det den nævnte 1. Juny fastsat, at Indretningen om nogle Dage skulde med et Antal Blinde tage sin Begyndelse, for det første med 12.«

»Hans Majestæt Kongen har tilladt, at Institutet kaldes Kongeligt, og lovet sin allernaadigste Understøttelse og Beskiærmelse.«

»En Liste paa een Deel Blinde blev fremlagt.»

»Under 7 Juny foretog Professorerne *Klingberg* og *Brorson* samt *Kruse* og *Bork* et Eftersyn, og der befandtes 10 Subjecter brugelige.«

»Den 10de Juny begyndte Institutet sin Gænge udi dets til Leje havende Værelser i Aabenraa Nr. 248.«

Institutet begyndte med en Kapital af 10,900 Rdlr. og blandt dem, der have virket meest til Tilveiebringelsen af Pengebidrag, fremhæves Grosserer *Andreas Nielsen*.

Derefter constituerede Selskabets Bestyrelse sig som Bestyrelse for det Kongl. Blindeinstitut, idet den i denne Egenkab completerede sig ved i sin Midte at optage to andre Medlemmer af Selskabet, valgte een af hver af de to nyoprettede Commissioner, den ene for Underviisningen, den anden for Øconomien. Forstnævnte Commission valgte Professor *Brorson*, der saaledes blev Medlem af Institutets Bestyrelse.

Det blev dernæst afgjort, at Planen for Blindeinstitutet skulde forelægges Hans Majestæt, og at man vilde være be-

tænkt paa ogsaa at beholde de Blinde i Huset om Natten. 1 August s. A. besluttedes det at udgive en Journal til Fordel for de Blinde, og at dens Indretning, Størrelse, Indhold og øvrige Beskaffenhed skulde overlades til Professor *Brorson's* Omsorg og bedste Skjon. Derefter hedder det: »Bestyrelsen vil maanedlig møde udi Institutet og derefter uddele den fortiente Roes eller Daddel. Imidlertid bør enhver af Bestyrerne ikke lade Uordener være upaatalte, dem han i den oconomiske Deel eller Haandarbeidet befinder.« Der indrettedes derfor en Protocol, i hvilken indførtes hvad der var passeret, og hvorledes det var afhjulpet eller kunde afhjælpes. Den oconomiske Commission forogedes med 3 Medlemmer, for at der for det meste kunde være Inspektion ved Haandarbeidet, og baade denne Commission og Undervisningscommissionen skulde maanedlig afgive Indberetninger, hvorefter Bestyrelsen da vilde tage sine Beslutninger.

»I Henseende til Stokblinde og dem, der kan skimte,« hedder det videre, »da vil man ikke udelukke de sidste, men foretrække de første, og da det Antal 12, som er det, hvormed Institutet for det første kan beskæftige sig, er complet, bør man i Fremtiden tage meest Hensyn paa de Stokblinde som dem, der nærmest have Ret til vore Bestræbelser.«

Under 10de Septbr. modtoges en Skrivelse fra Directionen for Fonden ad usus publicos, ifølge hvilken Hans Majestæt under 3die s. M. havde tilstaaet Institutet 1000 Rd. aarlig i 3 Aar. Under 3die October forandredes dette derhen, at de 1000 Rd. aarlig skulde udredes af Kongens Kasse, »saalænge Institutet vedligeholdes,« idet Hans Majestæt tillod, »at Hans Navn kan for disse opfores som Subskribent.« Under 31te s. M. modtoges en Finants-Collegii-Skrivelse, hvorved meldtes, at de 1000 Rd. efter de 3 første Aars Forløb skulde udredes fra Finants-Kassen.

Under 5te Februar 1812 modtoges en Skrivelse fra Prinds *Christian Frederik*, hvori han bevidner sin Tilfredshed med Institutet og dets veldædige Bestræbelser, tilbyder sin Hjælp med Et eller Andet, tjenligt til Underviisningen og lover 60 Rd. aarlig. Samtidig sendte Professor *Brorson* en Indberetning til Bestyrelsen, hvori meldtes, at 1) »hver Lærer vil udarbejde i sin Videnskab Plan for Underviisningen,« at 2) »Medarbejderne af Journalen vil bedomme og gennemlæse hvad der i

indføres,« at 3) »Commissionen foreslaaer som Straffe a. Afsondring fra de ovrigte, b. nægte Eleverne at komme ud, c. tarveligere Spise,« og 4) »om nogle af Commissionens Udnævnelse til at befordre Underviisningens Deles hurtige Gang«.

Under 29de Februar s. A. modtoges en Finants-Kollegii-Skrivelse, hvori tilkjendegaves, »at Hans Majestæt har bevilget Overhof-Marskallen paa Selskabets Vegne for det Kongl. Blinde-Institut et Laan af 20,000 Rd. mod at de 1000 Rd. aarlig indeholdes, som Kongen har bevilget Institutet, saalænge indtil den laante Kapital og Renterne ere afbetalte.«

Som eiendommeligt for de daværende Forhold kan ogsaa anfores, at Kongen personlig sendte en Ansøgning fra en Ritmesters Enke om hendes blinde Sisterdatters Optagelse i Institutet og paalagde Overhof-Marskallen »at komme ind med Betænkning, om denne blinde Pige kunde antages i Institutet«. Efter 10 Dages Forlob afgives denne Betænkning, og 10 Dage derefter resolverer Kongen, at Han i 2 à 3 Aar vil betale de for Blindes Antagelse bestemte 400 Rd aarlig, for at bemeldte Pige kan nyde Ophold og Underviisning i Institutet.

Af det i det Foregaaende Meddeelte fremgaaer, at Blinde-institutet lige fra sin Begyndelse nod godt af Kongens Beskyttelse og særlige Omsorg, hvis patriarehalske Karakter paa en naturlig Maade stottedes af den Omstændighed, at Kongens Overhofmarschal var Kjædeselskabets overste Styrer.

Angaaende den Maade, paa hvilken Tanken om at gjøre Noget for de Blinde, opstod, berettes i »Journal udgiven til Fordeel for Blinde« Følgende: »Et Par Blinde, der modtog Professor *Brorsons* Underviisning til Konfirmation, havde vakt hans inderlige Bekymring; paa dem tænkte han, for dem yttrede han Ønsker, udarbejdede en Plan, hvis væsentlige Indhold findes i denne Efterretning, og Selskabet besluttede at lette Livets Byrder, der hvile saa tungt paa vore Blinde, for dem endnu ei i Danmark var aabnet nogen Stiftelse som i Paris, Wien og flere Steder.«

Angaaende Planen for Institutet anføres sammesteds Følgende: »Ved vor Anstalt skulde Intet sigte blot til Bram, Intet til blot Forlystelse for Andre, eller for at vække taus, studsende Beundring ved sjeldne Syner; men Alt til har-

monisk Udvikling af de Blindes aandige og legemlige Anlæg; Alt — til at danne dem som Mennesker og Borgere. Det hedder videre:

I. Vi ville i dem opdrage dydige og gavnende Borgere for Staten: de skulle ei længere være Samfundets byrdefulde Almisse-Lemmer: Enhver af dem lærer et eller flere Haandarbeider, hvorved de, i eller udenfor Institutet, kunne fortjene deres Brod. om ikke gandsko saa dog tildeels.»

II. Vi ville — og vi foie til, fornemmeligen — sørge for, at de Blinde føle sig under og ved vor Dannelselse mindre ulykkelige: de skulle ei længere i sorgelig Uvirksomhed og Lediggang hensukke deres Tilværelse; vi ville føre dem ud fra det Formynderskab, under hvilket de stode, ind i Forbindelse med Verden, og de skulle selv glade føle deres Værd ved at kunne arbeide til Selskabets Gavn. Vi betragte dem ikke som Dyr, der alene ledes til tankelos, mekanisk Virksomhed, ogsaa deres Aand bør vækkes og dannes, deres Forstand meddeles lyse Begreber, deres Hjerter aabnes for ædle Følelser, og Stof bydes dem til nogen Eftertanke og Underholdning. De bør samle Kundskab om Pligt, om et høiere Væsens Tilværelse, om Udodelighed. Verden med sin Solglands er ikke for dem, physiko-theologiske Begreber kan ei forene dem med Skaberen. Grundsætninger, skabte af deres Inderste, ere deres eneste Norm, og disse Grundsætninger maa man søge ved Granskning at meddele dem, som Naturen gav heldige Evner. De med svagere Evner begavede bør alene — foruden Haandarbeider — lære Religion og Regning.»

»Skulde nogen blandt dem have udmærket Genio — man har stundom fundet det hos Blinde — til nogen Konst eller Arbeide, da ville vi stræbe at uddanne hensigtsmæssigen det sjeldne Anlæg. Men — blot det sjeldne Talent tillader os her en Undtagelse.»

»Vi har for det første tænkt paa at tage os af de fattige Blinde i Hovedstaden. De Ønsker, der ere yttrede for os, at modtage Blinde for egen Betaling, have vi endnu ikke kunnet opfylde: men haabe, at Fremtiden skal tillade os, hvad vi i Begyndelsen ei fandt raadeligt.»

Lærefagen vare fra Begyndelsen Religion, Regning,

Historie, Geographi, Naturhistorie, Musik*) og Haandarbejde (Spind, Strikning, Knytning, Paparbejde og Kurvefletning**)).

Dansk findes ikke anført; dog lærtes endeel Digte udenad, og Eleverne horte Oplæsning.

Angaaende den af *Haiiy* i Paris iværksatte Læsning af Relieftryk ved Hjælp af Fingerfølelsen udtaler Professor *Brorson* sig paa følgende Maade: »Denne Methode er konstig, men vanskelig. Læsning ved Følelsen gaaer desuden saare langsomt, da de maa mærke hver Bogstav, førend Ordet kan sammensættes. Hertil horer altsaa: 1. megen Tid, 2. meget Rum, 3. megen Bekostning. I Paris bleve kun trykte et Par Bøger af dette Slags. Vi ville derfor overlade — for det meste — Læsningen til de Seende, og ved mundtlig Foredrag meddele vore Blinde de Kundskaber, de behove.»

»Det mundtlige Foredrag er hurtigere og mere indtrængende. Bogstaver vække kun udvortes, ikke indvortes Erindringer. De skulle jo desuden ikke bramme med megen Viden, men oplyses ved almeennyttige Kundskaber, og underholdes ved Foredrag, Seende meddele.»

»Med ophoiede Bogstaver — caractères en relief — vilde vi lade trykke videnskabelige Tabeller, f. Ex. i Historien en Tabel deelt i Rubrikker af følgende Indhold: 1 Tidsregning, 2. mærkværdige Mænd, 3. Opfindelser o. s. v. Herved understøttes den Blindes Hukommelse.»

»I Læsning og Skrivning undervises de af Hr. *Fürst*, som har arbejdet under *Haiiy* i Paris ved Blindes Underviisning. De skrive med en Jernpen i tykt Papir, saa de selv ved Følelsen kunde læse det Skrevne.»

»Vore Blinde undervises i Geographi. Til dette Brug er

*) Floite- og Clarinet-spil, hvortil senere kom Violinspil og i enkelte Tilfælde Orgelspil. Klaveerspil lærtes ikke synderlig førend 1853, da Hr. *Schiøtt* gjorde en Begyndelse dermed. Enkelte Piger lærte Guitarspil for at accompagnere sig til Sang. Af Underviisningen i Violinspil har Prof. *Paulli* gjort sig særlig fortjent, idet han ledede denne i over 25 Aar.

**) Af disse Haandarbejder bibeholdtes i Længden kun Spind og Strikning, der lærtes saavel af Drengene som af Pigerne. Kurvemageriet bortfaldt af Mangel paa Plads.

der forfærdiget særegne Landkort; de ere klinede paa Lærred, og Landenes Grændser broderede med Garn, Søer, Fjorde og Floder overdragne med Limvand og bestroede med fint Sand. Disse første Forsøg i Retning af Læsning, Skrivning og Benyttelse af Landkort faldt siden hen og bleve ikko gjenoptagne før end i 1856 i Forbindelse med de indledende Skridt til Institutets Reorganisation.

Under 8de September 1812 sendte Cancelliet Lister over de Blindes Antal i de fleste danske og norske Stæder og meddelte tillige, at en Commission vilde blive nedsat for at tage de Blindes Underviisning og Forsørgelse under Overveielse, samt udtalte Ønsket om, at en af Bestyrelsen for Blindeinstitutet vilde tiltræde Commissionen. Cancelliet meldte tillige, »at det for Tiden ikke havde Indtægtskilder til at holde i Institutet 3 à 4 Elever.« Hvilken Modsætning mellem dengang og nu, — da alle Landets blinde Børn kunne blive underviste!

I 1812 erhvervede Selskabet en egen Gaard paa Hjørnet af store og lille Helliggeiststræde, og Stueetagen i denne overlodes Institutet for en aarlig Leje af 600 Rdlr. Under 1. November bekendtgjordes, at der ialt kunde modtages 24 faste Elever i en Alder af 10—20 Aar, dog Halvdelen kun for en Betaling af 400 Rdlr. Der meldte sig dog ikke saa mange, og i de følgende Aar var Antallet sædvanligviis 18 foruden nogle enkelte (4 til 6), som nød godt af Underviisningen og Forplejningen uden at boe i Anstalten. Senere bestemtes, at Børnene kunde optages fra deres 8de Aar og blive til Confirmationen. Underviisningen gaves gratis af Medlemmer af Selskabet; dog tilstilledes enkelte af Lærerne, navnlig i Musik, af og til Gratialer.

Under 29de Mai 1813 udbeder Cancelliet sig Bestyrelsens Tanker »i Anledning af Kammerraad *Nerenst's* og Professor *Castbergs* yttrede Formening for en Underviisnings- og Forsørgelses-Plan.«

Angaaende Cancelliets Skrivelse af 8de September om en saadan Plan afgive samtlige Bestyrere Betænkninger, og under 3. August indsendes Bestyrelsens Svar til Cancelliet i Anledning af den tilsigtede Plan til Blindes Underviisning og Forsørgelse i ethvert Stift i Danmark og Norge.

Af de her berørte Forhold fremgaaer, at man allerede den-

gang har havt Opmærksomheden henvendt paa det Ønskelige i, at Underviisningen og Forsørgelsen maatte komme alle Landets Blinde tilgode, og at der blev gjort indledende Skridt i denne Retning, uden at disse dog have ført til noget Resultat. Det har stadig skortet paa Pengemidler, og til mere omfattende Foranstaltninger for at skaffe disse tilveie har Tiden ikke været moden.

Den 25. November 1815 bærede Deres Majestæter Kongen og Dronningen, Kronprindsessen og Prinds Christian og Gemalinde Institutet med Deres Nærværelse. De Blinde »aflagde Regnskab for deres Kundskaber og viste deres opnaaede Duelighed i Haandarbeide.« Ved denne Leilighed afsang Eleverne en i Anledning af Besøget forfattet Sang af *Sander*, »De Blindes Sang til Kongen og Dronningen«. Den 29de Februar 1816 holdtes en offentlig Prove »for Stiftelsens Velgjørere og Andre, som yndede den.« »De Blinde tolkede deres Følelser« i en Sang af Pastor *Michelsen*, og Professor *Brorson* holdt et kort Foredrag.

Saadanne offentlige Prover holdtes af og til (1825, 29, 39 og 42), og Eleverne fremstilledes i de første Aar jevnligt for Kjædeselskabets Medlemmer, ligesom ogsaa deres Arbeider forevistes i Bestyrelsesmoderne.

I en Række af Aar sees regelmæssig eengang aarlig en Forestilling at være afholdt paa det Kongl. Theater til Fordeel for Blindeinstitutet. Ved disse Forestillinger medvirkede Theatrets bedste Kræfter og det Kongl. Kapel. Ogsaa enkelte talentfulde Blinde have medvirket som Mnsikere, og Sang og Declamation af Blinde udgjorde en Deel af Programmet. Af Journalen sees ligeledes, at der engang forlangtes en Erklæring fra *Kuhlau* om, hvorvidt den blinde *P. Jensens* Compositioner kunne bruges ved en saadan Benefice-Forestilling.

I »Beretning om Selskabet Kjædens Virksomhed til Fordeel for Blinde i Aarene 1810—1869« meddeles, at saadanne Aftenunderholdninger og sceniske Forestillinger fortsattes (med 3 Afbrydelser) heelt ned til 1847, og at de i de første 6 Aar, tildeels udført af Blinde med Musik og Declamation, indbragte et Nettobeløb af 6200 Rdlr. Grunden til, at de ophørte i 1847, var den, at i et Declamationsnummer Hukommelsen svigtede for en blind Pige, saaat det maatte afbrydes, og at Dagspressen tog Anledning deraf til at udtale sig imod de

Blindes Optræden paa Scenen, der ikke kunde være til Glæde for Publicum. Blandt dem, der i en længere Aarrække varo optraadte ved disse Underholdninger, fortjener særlig at fremhæves den senere Organist ved Frelserens Kirke, *Adolph Gether*, der første Gang optraadte i en Alder af 8 Aar, idet han ved en den 24de Marts 1819 til Indtægt for Institutet afholdt Forestilling, — ved hvilken Dr. *Ryge* fremsagde en Prolog af *Thomas Thaarup*, — »som Institutets yngste Elev« fremsagde en Epilog af samme Digter:

(Ei saae mit Øie Morgenrodens Glæder;
Jeg folte blot en kjærlig Moders Favn.)

I »Fortælling om de i Institutet værende Elever« læses blandt Andet Følgende om *Ad. Gether*: »Ved hans sikke Hukommelse, tydelige Stemme og takkelige Udvortes have vi flere Gange ladet ham fremtræde som Tolk for sine Medlærlingers og egne Følelser: og den lille Talsmand er bleven hyldet med megen Tilfredshed af sine Tilhorere.« Ved hans første Optræden skeete det, at Dr. *Ryge* løftede ham op paa Armene og kjærtegnede ham paa Scenen.

Til en af Theaterforestillingerne, som holdtes den 22. Januar 1817, havde Digterne *B. S. Ingemann* og *N. T. Bruun* forfattet forskjellige Digte, der deels bleve sungne, deels fremsagte af Elever af Blindeinstitutet. Ved samme Forestilling optraadte den blinde *Peter Jensen* som Floitenist og den blinde *Mathias Mejer* som Clarinettist, begge med Accompanement af Orchester. De Resultater, som Kgl. Capelmusicus *Bruun* havde opnaaet ved Førstnævntes Underviisning, gave Anledning til, at Hr. *Bruun* paatog sig *Ad. Gethers* Uddannelse som Fløitespiller, i hvilken Egenskab han senere optraadte gjentagne Gange.

Hvad Sundhedstilstanden angaaer, da synes denne at have været mindre tilfredsstillende. At Bestyrelsen imidlertid har havt Opmærksomheden henvendt paa denne Side af Institutets Opgave, fremgaaer blandt Andet af en Skrivelse af 12. December 1822 fra Lægerne *Klingberg* og *Withusen*, hvoraf vi

hidsætte Følgende: I Følge den ærede Directions Skrivelse af 14. November have Undertegnede foretaget en Undersøgelse af Institutets Indretning med Hensyn til Elevernes Helbreds-Tilstand, og tillade vi os i den Anledning at fremsætte Følgende til den ærede Directions nærmere Overveielse:

Skjont det er høist rimeligt, at de Blindes beklagelsesværdige Tilstand, der vist ofte, endog under den mildeste Behandling og meest deeltagende Omgang maa foresvæve dem som en tung, ulykkelig Skjæbne, netop af denne Grund maa i større eller mindre Grad have Indflydelse paa deres Sundhed og altsaa paa deres Udseende, saa synes dog enkeltes alt for paaafaldende blege Udseende, samt hyppige Kraampetilfælde at henpege paa andre Aarsager; vi tillade os i denne Henseende at bemærke, at Luftens Renhed, som en nødvendig Betingelse for Sundhedens Vedligeholdelse, vanskeligen tilveiebringes, hvor flere Mennesker dagligen ere forsamlede i eet Værelse, og give os derfor den Frihed at foreslaae, at Eleverne under deres Arbeide fordeeltes i flere Værelser, fremdeles at det blev dem paalagt oftere at skifte Linned og i Særdeleshed Stromper, og at Bevægelse i den frie Luft anbefaledes dem, som en Nødvendighed, hvorfra ingen maatte fritages uden paa Grund af Sygdom.«

Sluttelig omtales nogle formeentlige Ulemper ved Samlivet mellem de to Kjon og en rimeligviis stedfindende sygelig Udvikling af Kjønslivet som medvirkende Aarsag til i det mindste Enkeltes sygelige Tilstand.

Blandt de større Gaver, som skjænkedes Institutet, fortjener særlig at nævnes Hofraad *Amsel Meyers* Legat paa 7500 Rdlr. (indkommet i Decbr. 1822), hvis Renter ifølge Fundatsen skulde tilfalde Institutet paa den Betingelse, at Directionen skulde være betænkt paa dermed at forbinde en Arbeidsanstalt, til hvilken da de Stiftelsen skjænkede Renter i Særdeleshed skulde anvendes, men indtil en saadan Arbeidsanstalt blev indrettet, skulde de ommeldte Renter anvendes paa anden Maade til Stiftelsens Tarv. Ved dette Legat og et i Decbr. 1824 skjænket Legat af Majorinde *Qvist* paa 5000 Rdlr. blev det muligt at iværksætte et lige fra Begyndelsen

næret Ønske om at kunne tilbyde de fra Institutet udtrædende Blinde et fælles Hjem og stadigt Arbeide. Det blev da vedtaget, at Lemmerne skulde erholde frit Husly, Varme, Klæder og 4 Mk. Sølvs ugentlig, samt Arbeidslønnen for det dem af Institutet overdragne Spind, men forsaavidt denne Indtægt ikke skulde være tilstrækkelig til at forskaffe den Enkelte, hvad der var nødvendigt til hans Livs Ophold, da bør Tillæg hertil finde Sted, dog saaledes at det absolut bør komme den flittige og dueelige Arbejder tilgode, hvad han mere kan fortjene ved sit Arbeide end den mindre dueelige eller dovne Arbejder.«

Den til Brug for Arbeids- og Forsørgelsesanstalten for Blinde opførte Bygning blev tagen i Brug den 1. Juni 1825 med et Antal af 12 ældre Blinde. Anstalten fik sin egen Oeconomi, der forestodes af en Pleiemoder, og det daglige Tilsyn overtoges af den oconomiske Commission.

I Juli s. A. besvarede Blindeinstitutets Bestyrelse en Skrivelse fra det Kongl. danske Cancelli, med hvilken der var tilstillet Bestyrelsen de ved Cancelliets Foranstaltning afgivne Indberetninger om de i Danmarks 8 Stifter værende Blinde. »Vi paaskjønne,« hedder det deri, »med Taknemmelighed det høie Collegiums Understøttelse og Medvirkning for at fremme det os saa vigtige Oiemed. saavidt muligt, at sørge for de Blindes Dannelse. Antallet af de Blinde, som have den Alder og Sjæls- og Legems-Sundhed, at vi kunne haabe heldig Følge af vore Bestræbelser med dem, er 51. Af disse kan Institutet for det første modtage 10. Men da Stiftelsen tillige maa yde betydeligt Bidrag til dem, som ere i vort Arbeidshuus og Hospital, og vi desuden altid have 5 fattige Born uden al Betaling, saa beklage vi, at vi ei inden al Bidrag kunne modtage flere Blinde i Institutet. Næsten alle anmeldte Børn ere fattige og nyde Almisser; det var derfor ønskeligt, at der kunde betales af Amtets Fattigkasse, og hvor den ei kunne udrede det Nødvendige, tillade vi os at haabe den menneskekjærlige Regjerings Understøttelse. Af Directionen for Kjøbenhavns Fattigkasse betales nu 80 Rd. r. S. aarligen; og denne Sum ønske vi for hvert blindt Barn, der kommer i Institutet. Stiftelsen skjænker da til hvert Barn 70 Rdlr. r. S., thi det koster den aarligen 150 Rdlr. r. S. og 80 Rdlr. ere at betragte som et Bidrag.

Vi erkjende, det kan i disse Tider vorde byrdefuldt for Amtet, især naar der i det, som i Frederiksborg Amt, gives flero Blinde — at yde det fornødne Bidrag, og det var tungt, om Seende skulle sukke for Brød, medens Blinde oplyses; men det er en hellig Pligt at sørge for Stiftelsens Vedligeholdelse, og det er det høie Collegiums Raad og Veiledning, vi ærbødigst udbedo os, det er Dets Understøttelse for vor Sag, vi tillidsfulde haabe; thi vi have havt den Fornoielse, at forevise for Det Frugterne af vore Bestræbelser. Det har bevidnet os sin Tilfredshed, og vi ere overtydede om, at Det erkjender Nytten af, at kunne udvide Institutets Virksomhed til — saavidt muligt — alle i Landet værende Blindes Dannelse.«

For at sikkre Blindeinstitutet og Arbeids- og Forsørgelsesanstalten for Blinde en varig Bestaaen oprettede Kjædeordenen den 2. Mai 1827 en saakaldet »Convention«, hvori der vedtoges adskillige Grundregler til at sikkre dens Øiemed og Virksomhed som et velgjørende Selskab, og hvori det navnlig udtaltes:

»at Ordenen i Særdeleshed stedse skulde henvende sine Bestræbelser paa at opretholde Institutet for Blinde og den dermed forbundne Arbeids- og Forsørgelsesanstalt,

at disse Stiftelser ingensinde skulde skilles fra Ordenen, hvis Bestyrere derfor fremdeles, som hidtil, tillige skulde forblive Bestyrere af begge Stiftelser,

at Ordenens samtlige Eiendomme hverken maatte pantsættes eller sælges undtagen i saadanne Tilfælde, hvor Bestyrerne maatte finde, at Udgifterne vare til sand Gavn og Nytte for Ordenen,

at i det mindste $\frac{2}{3}$ af Ordenens samtlige Eiendomme skulde tilfalde de to nævnte Stiftelser, hvis Ordenen nogensinde skulde erklære sig aldeles opløst, imod at man forbeholdt sig i et saadant Tilfælde at fastsætte de Betingelser, under hvilke disse Gaver for Fremtiden burde komme bemeldte Stiftelser tilgode,

og endelig, at Stiftelserne skulde have Ret til at reelamere Ordenens samtlige Midler og Eiendomme, hvis dens Medlemmer skulde afvige fra dens oprindelige Formaal, og det derved bevirkede, at de to Stiftelser for Blinde standsedes i deres Gang,

i hvilket Tilfælde det Kongl. Danske Cancelli anmodedes om at paasee Stiftelsernes Tarv.

For at der kunde have den muligste Vished for, at det, som i denne Convention var vedtaget og fastsat, skulde blive efterlevet, og at navnlig Institutet og Arbeids- og Forsorgelses-Anstalten for Blinde, der skyldte Ordenen sin Tilværelse og Fremvæxt, kunde være saa meget sikkrere paa under Tidernes Omvexling at nyde kraftig Beskyttelse, besluttede man at ansøge om allernaadigst Confirmation paa Conventionen, hvilken ogsaa under 11te Juli 1827 blev meddeelt.*

Den 12te Novbr. 1839 overtog Prinds *Christian* Protectoratet over Blindeinstitutet, efterat han samme Aar var indtraadt i Kjædeselskabet som Ordensherre, og i denne dobbelte Stilling forblev han ogsaa som Konge.

Overgangstiden.

I den ovenfor citerede »Beretning om Selskabet Kjædens Virksomhed til Fordeel for Blinde« omtales, at man var kommen til at føle Ulemperne ved, at Underviisningen tildeels var overgivet til ikke lønnede Lærere. »Eleverne,« staaer der, »vare alle samlede i 1 Klasse, og Lærerne holdt der Foredragene for dem; hvad der var meddeelt, blev senere gennemgaaet med Eleverne af de saakaldte Repetenter, der som tidligere oplærte, ældre Blinde vare optagne i Arbeids- og Forsørgelsesanstalten.« Man havde endog grebet til den Udvei, at lade Eleverne dele Ansvar for Tilegnelsen af visse Pensar imellem sig, saa at En havde at svare til eet Stykke, en Anden til et andet Stykke af det, der skulde læres. Institutet var hverken forsynet med Reliefbøger eller Skriveapparater eller med andre af de Hjælpemidler for Blindes Underviisning, der efterhaanden vare opfundne paa forskellige Steder i Udlandet og indførte til Brug i de mere udviklede Blindeinstituter. Der fandtes jo Ingen, der havde den Forpligtelse at holde Øie med Blindeunderviisningens Udvikling paa andre Steder, og der var Ingen, der følte sig kaldet til at virke for Sagens Fremgang herhjemme. Et Institut uden Forstander maatte i Tidens Lob nødvendigviis antage Karakteren af en Beskæftigelsesanstalt, og det maatte allerede ansees for at være paa sin Maade tilfredsstillende, naar det kunde bevare Karakteren af et godt Hjem; en egentlig Skole og praktisk Læreanstalt kunde det ikke blive.

Institutets praktiske Resultater indskrænkede sig i Hovedsagen til, at endeel Blinde, baade Mandfolk og Qvinder, havde

lært at strikke og spinde — i Begyndelsen havde enkelte mandlige Blinde ogsaa lært Kurvefletning —, og at endel blinde Mænd kunde spille paa Violin, Floite eller et andet Instrument, indtagelsesviis ogsaa paa Orgel og Klaveer. I den i »Nordisk Tidsskrift for Blinde-, Døvstumme- og Idiot-skolen« for 1867 offentliggjorte Blindestatistik for Danmark for 1866 meddeles efter de fra alle Landets Sognepræster indsendte Indberetninger, at af de dalevende Blinde vare forhenværende Elever af det gamle Blindeinstitut 32 mandlige og 23 kvindelige Personer, for Størstedelen beskæftigede med Strikning og Spind; de mandlige tildeels ogsaa med Violinspil, 1 Mand Organist og Musiklærer, 1 Violinist og Musiklærer, 1 Landpostbud, 1 Eier af et Lejebibliothek. Tiden syntes omsider at være moden til en Reorganisation af Blindeinstitutet og til Foranstaltninger til at lade dets Virksomhed komme saavidt muligt alle Landets blinde Born til gode.

I 1851 begyndte Dr. med. *Melchior* og paa hans Tilskyndelse Professor Dr. med. *Fenger* at virke for denne Sag, hver paa sin Maade. Den 15de December indsendte Dr. *Melchior* et Andragende til Cultusministeriet, hvori han (som det staaer i Motiver til Udkast til Lov om Oprettelsen af et nyt Blindeinstitut) oplyste, hvad der i andre Lande i den senere Tid var foretaget for at udvikle og fremhjelpe de Blinde, og derhos bragte i Forslag de Foranstaltninger, som her i Landet maatte ansees ønskelige i lignende Øiemed. En Udvildelse af Blinde-Institutet, en Forbedring af Underviisningen saavel i intellectuel Henseende, navnlig i Læsning og Skrivning, ved Benyttelse af de Hjælpemidler, der skyldes den nyere Tid, som ogsaa i praktisk Retning ved at bibringe Eleverne saadanne Færdigheder, at de sættes i Stand til senere i Livet at forsørge sig selv eller i alt Fald til at yde et væsentligt Bidrag i saa Henseende, Tilveiebringelsen af en Forbindelse mellem »Blinde-Institutet og de ældre Blinde ved Oprettelsen af Værksteder og et Udsalgssted for deres Arbejder, — disse vare de væsentligste Punkter, der fremhævedes i det ovennævnte Andragende.« Imidlertid havde Professor *Fenger*, som Ordfører for det af Folkethinget nedsatte Udvalg for Finantslov for 1852—53, henledet Opmærksomheden paa »at det her-værende Blinde-Institut, hvortil Statskassen kun ydede et ube-

betydeligt Tilskud ved de ringe Midler, hvorover det raadode, var forhindret fra at udrette alt det, som maatto ansees ønskeligt for at forbedre de Blindes Stilling her i Landet.« Den daværende Cultusminister erklærede sig villig til »at tage under Overveielso, hvorledes han navnlig ved at træde i Forbindelse med Blinde-Institutet kunde virke noget til Sagens Fremme.«

Der nedsattes derefter i Juni 1852 en Commission, hvoraf Ministeriet valgte 3 Medlemmer (Fenger, Melchior og Bang) Bestyrelsen for Blinde-Institutet 4, (Withusen, Brorson, Selmer og Wisby), og denne afgav under 30te December s. A. sin Betænkning,*) (udarbejdet af Fenger) paa Grundlag af hvilken Ministeriet derpaa indledede Forhandlinger med Bestyrelsen for Blinde-Institutet. I dennes Skrivelse af 30te September 1853 henledes Opmærksomheden paa følgende 3 Punkter: *a.* at et Institut paa 50 eller i det Høieste 65 vilde være aldeles tilstrækkeligt for hele Landet, *b.* at det nye Institut tillige burde optage Born fra de tydsktalende Dele af Monarchiet, »da Erfaringen havde viist, at blinde Born fra Holsteen, dor optoges i den sædvanlige Alder af 11—12 Aar, meget hurtigt lærte det danske Sprog og forlode Institutet fuldkommen saa vel underviste som de danske Børn;« *c.* at, forsaavidt Underviisning i et fremmed Sprog skulde meddeles enkelte Elever, dette da burde være i Tydsk og ikke i Engelsk.

Desuden udtaltes, at Bestyrelsen forventede, at Regjeringen vilde indbringe et Forslag for Rigsdagen omtrent som det af Commissionen udarbejdede til et Blinde-Instituts Oprettelse, samt erholde bevilliget den aarlige Sum, der behøvedes til dets Vedligeholdelse; dernæst, at naar et Blinde-Instituts Oprettelse var besluttet, dets Organisation og Tegning til Bygningen approberet, da forpligtede Kjædeselskabet sig til af de Midler, som til de Blindes Underviisning og Forsørgelse vare det betroede, efterhaanden at udbetale 60,000 Rdlr., for at der paa den Grund som var kjøbt, kunde opføres de nødvendige Bygninger og anskaffes Inventar og Underviisningsrequisiter; fremdeles at man maatte forlange en lovformelig tilstaaet Ret til at blive deelagtig i det nye Blindo-Instituts Bestyrelse, ved at 1 eller 2 Medlemmer af dots Midte tiltraadte

*) Den paagjældende Skrivelse findes trykt i Bibliothek for Læger, 4de Række, 8de Bind, S. 205—244.

den eventuelle Bestyrelse, efter som denne i det Hele kom til at bestaa af 3 eller 5 Medlemmer (de af Kjædeselskabet valgte Medlemmer skulde have samme Rettigheder som de af Regjeringen ansatte, men skulde i hvert Fald være aldeles ulønnede); endvidere, at Forsorgelsesanstalten for Blinde fremdeles vilde blive vedligeholdet af Selskabet og om muligt udvidet, men udelukkende maatte forblive under Selskabets Bestyrelse: — sluttelig tilføies, at Kjædeselskabet vilde vedblive at arbejde for de Blindes Vel og altid vilde ansee det for et af sine Hovedformaal. Ved dets Delegerede i Bestyrelsen for det nye Institut vilde en ønskelig Forbindelse, gjensidig Understøttelse og Harmoni kunne vedligeholdes til en bedre Opnaaelse af det skønne, menneskekjærlige Øjemed. Men ligesom Selskabet ikkun ved denne Minoritet vilde kunne faa Indflydelse paa det nye Instituts Bestyrelse, saaledes forbeholdt det sig ogsaa udelukkende og uden nogensomhelst Indblanding Bestyrelsen af den Kapital, hvoraf det efter de 60,000 Rdlrs. Udbetaling endnu vilde være i Besiddelse, eller de Pengemidler, der senere maatte blive det betroet, ligesom ogsaa de Stiftelser og Indretninger, det til de Blindes Vel maatte oprette eller udvide.

Foruden den tilbudte Kapital af 60.000 Rdlr. stillede Bestyrelsen tillige et af den erhvervet Grundstykke paa Slagtervangen (paa Østerbro) til Disposition som Gave til Opførelsen af en Institutsbygning.

Imidlertid besluttede man, inden der foretoges videre i Sagen, at søge nøiagtig Oplysning om Antallet af de Blinde, som Institutet burde være beregnet paa at kunne optage, og Resultatet af de af Commissionen i den Anledning opstillede Undersøgelser, som indsendtes til Ministeriet den 16de Juli 1855,*) udviste, at der i Kongeriget fandtes 274 Blinde under 30 Aar, hvoraf 94 vare mellem 11 og 18 Aar. 34 af disse antoges af forskjellige Grunde ikke at ville blive optagne; men da 13 af disse vare forhenværende Elever af Blindeinstituttet, og da Island og Færøerne ikke vare medregnede, og da en Deel af Formindskelsen saaledes kun vilde være midlertidig, maatte et Antal af 60 Elever ansees for det laveste, som In-

*) Den paagjældende Skrivelse findes trykt i Bibliothek for Læger, 4de Række, 8de Bind. S. 244—248.

stitutet turde beregnes til, selv om man ene tog Hensyn til de Blinde i Danmark.

Inden der toges endelig Beslutning om Sagens Ordning, ansaae Ministeriet det for rigtigt at tage under Overveielse, om det maaskee ikke var ønskeligt, at Selskabet Kjæden, hvortil saa mange Erindringer om Opoffrelser og Omhu for de Blinde knyttede sig, overtog hele det nye Instituts Indretning og Vedligeholdelse, mod et passende Tilskud fra Statskassen, og mod at Ministeriet udnævnte to Medlemmer af samme Instituts Bestyrelse; de i den Anledning indledede nye Underhandlinger, der fortos paa Ministeriets Vegne af daværende Overskole-directeur Biskop Monrad og paa Selskabets Vegne af General-krigseommissair Wiborg, forte imidlertid til, at Statens Tilskud maatte blive 6500 Rdlr. aarlig foruden 130 à 140 Rdlr. for hver Elev, og at Ministeriet fandt, at naar Statens Bidrag skulde være saa betydeligt i Forhold til det private Bidrag, burde Regjeringen ogsaa udøve den væsentligste Indflydelse paa Anstaltens Bestyrelse.

Derefter forelagde Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet (Hall) nedenstaaende Udkast til Lov om Oprettelsen af et nyt Blinde-Institut.

- § 1. For Kongeriget Danmark oprettes en Anstalt for Blinde, der beregnes paa mindst 60 Elever, og hvis Formaal det skal være at bibringe disse en saadan aandelig Udvikling og saadanne Færdigheder, at Savnet af Synet gjøres dem saa lidt føleligt som muligt, og de sættes i Stand til, saavidt skee kan, ved eget Arbeide at erhverve sig Livets Ophold.
- § 2. Anstalten henlægges under Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet; det umiddelbare Tilsyn med samme føres af en Bestyrelse bestaaende af fem Medlemmer, af hvilke Ministeriet beskikker tre paa fem Aar, og to vælges for en lige saa lang Tid af Selskabet »Kjæden«.
- § 3. Betalingen for Opholdet paa Anstalten, derunder indbefattet Kost, Klæder og Underviisning, fastsættes til 350 Rdlr. om Aaret; men forsaavidt dette Vederlag ei kan udredes paa Grund af Barnets eller Forældrenes Kaar, da kan det nedsættes eller aldeles bortfalde.

Tilsteder Pladsen det, kan der paa Anstalten op-

tages Elever saavel fra de andre Landsdele i Monarchiet som fra Udlandet, og naar Barnets økonomiske Forhold gjøre det ønskeligt, kan Betalingen for de førstnævnte Elever nedsættes til 150 Rdlr. om Aaret.

§ 4. Forstanderens, Lærernes, Lærerindernes og Betjentenes Løn fastsættes ved Lov.

Til Bestridelse af Anstaltens aarlige Udgifter, forsaavidt de ikke kunne dækkes af dens egne Indtægter, tilskyde Kongerigets Finantser det fornødne Beløb, saaledes som nærmere bestemmes ved hvert Aars Finantslov.

Til at forberede Anstaltens Virksomhed bevilliges for Finantsaaaret 1857—58, 2000 Rdlr.

Med Hensyn til den til at forberede Anstaltens Oprettelse foreslaaede Sum bemærkes i Motiverne, at man derved »nærmest har havt for Oie at forskaaffe sig Midler til at lade forskjellige Personer, om hvis Virksomhed ved Anstalten der formodes at kunne blive Spørgsmaal, gjøre sig bekendt med Blinde-Institutters Indretning i Udlandet«.

Den i Overeensstemmelse med ovenstaaende Udkast vedtagne Lov stadfæstedes af Kong Frederik den 7de den 21de Januar 1857.

Hvad Bestræbelserne angaaer for at skaffe Arbeidere til Udførelsen af den paatænkte Reorganisation og til den daglige Gjerning i det nye Institut, da havde man allerede i 1853 udsendt cand. phil. Koje med offentlig Understøttelse og Bidrag fra Selskabet Kjæden, for at han skulde gjøre sig bekendt med forskjellige Blindeinstituter i Udlandet og saaledes forberede sig til at forestaa det paatænkte Blindeinstitut herhjemme; men han blev syg paa Reisen og døde strax efter sin Hjemkomst. Sagen laa derefter hen indtil 1855, da daværende Kultusminister Hall optog den paany, hvorpaa der ved allerhøieste Resolution af 4de Juli s. A. tilstodes mig en Understøttelse til at foretage en Reise til Udlandet for navnlig at gjøre mig bekendt med de vigtigste Blindeinstituter, med Forpligtelse til efter fuldendt Reise at aflægge en udførlig Beretning til Ministeriet om de af mig anstillede Iagttagelser.

Paa denne Reise, (paa hvilken jeg tillige havde det Hverv at besøge Udlandets Idiotanstalter for derefter ligeledes at afgive Beretning om dem), opholdt jeg mig i kortere eller længere

Tid ved endeel Blindeinstituter i England, Skotland, Holland, Belgien, Frankrig og Tydskland. og efter min Hjemkomst udarbejdede jeg og indleverede derefter en Beretning indeholdende en Skildring af Blindeopdragelsens daværende Standpunkt til- ligemed Hovedmomenterne i dens Udviklingshistorie og des- uden som Resultat af mine Iagttagelser en Række Forslag med Hensyn til det herværende Instituts Reorganisation*).

Efterat jeg derpaa i April 1856 havde tilbudt Kjæde- selskabets Bestyrelse min Medvirkning som Lærer ved Blinde- institutet, navnlig i Dansk og Geographi, tilkjendegaves mig under 28de Mai, at jeg maatte prove min nye Underviisnings- methode i Institutet indenfor de sædvanlige Underviisnings- timer, dog først efter at jeg for Bestyrelsen mundtlig havde udviklet min Underviisningsplan og foreviist de Hjælpemidler og Apparater, som skulde anvendes. Efter at dette var skeet, begyndte jeg at undervise nogle af Eleverne, der bleve mig anviste af Bestyrelsen, og jeg vedblev hermed, indtil jeg i 1857 atter tiltraadte en længere Udenlandsreise for ved et Ophold ved nogle af de betydeligere Blindeinstituter at for- berede mig til den mig tiltænkte Stilling som Forstander for det Blindeinstitut, der agtedes oprettet. Desuden blev der efter mit Forslag tilstaaet Kgl. Capelmusieus *Schjøtt* et Stipendium for ved et Ophold ved Institutet i Paris at gjøre sig bekjendt med den der benyttede Methode med Anvendelse af ophøiet Nodetryk efter det *Brailleske* System, — og eand. theol. *Guld- berg* et Stipendium med det Formaal at gjøre sig nærmere be- kjendt med de Blindes tekniske Uddannelse. Disse 3 Sti- pendier bleve bevilligede efter Indstilling af den fornylig valgte Bestyrelse for det nye Blinde-Institut, bestaaende af de Herrer Professor (senere Geheimeetatsraad) *Fenger*, Professor *Melchior* og Pastor (senere Professor) *Heiberg*, valgte af Ministeriet, og Generalkrigskommissair *Wiborg* (Formand) og Justitsraad (senere Etatsraad) *Brorson* (Kasserer), valgte af Kjædeselskabet.

Førend jeg tiltraadte min sidste Reise, havde jeg paa for-

*) Et Uddrag af denne Beretning udkom i Trykken, som Artikel i »Dansk Maanedsskrift« for Decbr. 1856: Betragtninger angaaende de Blinde, deres Opdragelse, Underviisning og praktiske Uddannelse samt deres senere Understøttelse, udarbejdet af *I. Moldenhawer*.

skjellige Maader søgt at forberede Overgangen til det nye Blindeinstitut. Saaledes havde jeg ved en skriftlig Henvendelse af 8de Novbr. 1856 foranlediget, at der paabegyndtes Underviisning i Kurvemageri for 3 (senere 4) af de mandlige Elever (først paa Kurvemagermester Solbergs private Værksted og senere paa Institutet), og at man modtog Lærerinden Frøken Conradine Daus Tilbud om uden Godtgjørelse at vejlede de blinde Piger i Haandarbeide navnlig Filering, og saaledes tilveiebringe nogen Afvexling i Haandgjernings-Underviisningen. Endvidere imødekom Bestyrelsen mit Andragende om Anskaffelsen af Relieftyper fra det Keiserlige Hof- og Stats-Trykkeri i Wien, og paa Brødrene Thieles Bogtrykkeri opstilledes derefter en Reliefpresse, hvor den første danske Reliefbog (Vor Frelzers Bjergprædiken, 1ste Halvdeel*) blev trykt i 1856.

For at tilveiebringe en Byggeplan til det nye Blindeinstitut havde Kjædeselskabets Bestyrelse indbudt til en Concurrence, idet Kunstacademiet overtog Bedømmelsen af de indsendte Planer. Af disse, der vare 12 i Tallet, blev ingen erklæret for fuldt tilfredsstillende; men 1ste Præmie tilkendtes en af mig i Førelse med Architect Hartmann og Civilingeniør Dauchell indsendt Plan, og da Bestyrelsen derefter overdrog den imidlertid fra Udlandet hjemvendte Architect, senere Etatsraad Meldahl, der ikke havde deeltaget i Concurrencen, at udføre en ny Tegning til et Blindeinstitut, blev jeg sat i Forbindelse med ham for at faa Leiligbed til at udtale mine Ønsker med Hensyn til Localernes Fordeling m. m. Etatsraad Meldahl fremmede Arbeidet med saa megen Iver og Dygtighed, at Bygningen stod færdig i Januar 1859 og kunde tages i Brug i Novbr. s. A.

Til Bygningens Optørelse bidrog Selskabet Kjæden 70,000 Rdlr. i kgl. Obligationer og desuden til Forsyning med Inventar 5400 Rdlr., ligeledes i Kgl. Obligationer. Endvidere havde Selskabet udredet 420 Rd. til Præmier for 3 af de til Concurrencen indsendte Byggeplaner, og i 1863 tilstod det 650 Rd. til Anskaffelsen af de to ved Hovedfacaden anbragte, af Biledhugger Daniel modellerede og af Zinkstøber Rasmussen støbte Figurer, forestillende en læsende blind Pige og en musicerende blind Dreng, som Allegorier paa de

*) 2den Halvdel blev trykt i det Kongl. Blinde-Institut i 1860.

to Sandsevirksomheder, Fingerfølelsen og Hørelsen, der nærmest ere kaldede til at erstatte det manglende Syn.

Under 21de September 1858 indsendte jeg, som constitueret Forstander, til Bestyrelsen for det nye Blindeinstitut en Organisationsplan for Institutet, beregnet paa 60 Elever, og paa et den 28de Oktober s. A. afholdt Bestyrelsesmøde afgav jeg derefter mundtlig Beretning om, hvorledes jeg havde tænkt mig Skole-Underviisningen foreløbig ordnet for de til Optagelse anmeldte 25 Elever (22 fra det ældre Institut, 2 tidligere afgaaede Elever af samme Institut og 1 ny Elev), fordeelte paa 3 Klasser. Det blev mig overdraget i Henhold dertil at sætte Underviisningen i Gang ved Institutets Aabning, men derhos paalagt mig snarest muligt at indkomme med nærmere Forslag til en fuldstændig Underviisning. Et saadant indsendte jeg derefter den 29de Januar 1859.

Det nye Blindeinstitut.

Den 5te November 1858 foregik Institutets høitidelige Indvielse i Overværelse af Hans Majestæt Kong *Frederik* d. 7de, de kongelige Prindser, Ministrene og mange andre af Landets meest fremragende Mænd. Blandt de Indbudne vare ogsaa Kjædeselskabets mandlige Medlemmer.

Efterat Eleverne havde afsunget en af Pastor Dr. *Bloch-Suhr* forfattet Psalme, holdt Medlem af Bestyrelsen, Prof. *Heiberg*, en Tale, hvorpaa Eleverne atter sang en Cantate med Text af Prof. *H. P. Holst* til Musik af *Weyse* og kgl. Capelmusicens *Schiøtt*. Derefter fremsagde en af Eleverne (*Kirstine Poulsen*) en af Prof. *Holst* skreven Epilog til Kongen.

Hans Majestæt tog derpaa Institutet i Oiesyn i alle dets Dele og lod sig forevise Underviisningsapparaterne. Ved Collationen, hvormed Festen sluttedes, erklærede Kongen sig for Institutets Protector. Tillige bestemtes, at det i Fremtiden skulde kaldes det Kongelige Blindeinstitut.

Den følgende Dag overbragte Medlem af Bestyrelsen, Jnstitsraad *Brorson*, Eleverne fra det gamle Institut, 22 i Tallet (15 Dreng og 7 Piger), til det nye Institut, og samme Dags Eftermiddag gaves de første Skoletimer. Den følgende Dag, der var en Sondag, holdtes første Gang Huusandagt paa Institutets Bedesal.

Mandag Morgen den 9de Novbr. traadte Dagsordenen i Kraft. Denne var fra først af saaledes: Eleverne stode op Kl. 6¹/₂, spiste Morgenkost Kl. 7¹/₄ og samledes til fælles Andagt (Psalmesang og Bøn) Kl. 7³/₄, hvorefter Skolen begyndte Kl. 8. Skoletimer til Kl. 10, derpaa Frokost og Frihed

(med Bevægelse i det Frie, naar Veiret tillod det) til 11; Skoletimer til Kl. 1, da der spistes til Middag; Maaltidet sluttedes med en kort Bordbon, der ligesom Fadervor ved Morgen- og Aftenandagten læstes af Eleverne paa Tour; Frihed (med Bevægelse i det Frie) til 2¹/₂; Sang, Musik, Haandværk og Gymnastik om Eftermiddagen. Kl. 4¹/₂ Vesperkost. Kl. 7 Aftensmad; derefter Frihed og forskjellig Underholdning (bl. A. Forelæsning) til 8¹/₂, da Bornene samledes til Andagt paa Solennitetssalen; Sengetid Kl. 9. I denne Ordning gjordes snart den Forandring, at Vesperkosten bortfaldt for ikke at dele Arbejdstiden for meget, og at Middag sættes til Kl. 2 og Aftensmaaltidet til Kl. 7¹/₂. Herved blev tillige vundet 1 Time daglig, idet Timeantallet fra 8 forøgedes til 9.

Fra først af inddeelttes Eleverne i 3 Klasser, af hvilke den nederste i enkelte Discipliner deelttes i to Hold. Da der i det gamle Institut ikke havde fundet nogen Klasseinddeling Sted, kunde der for de derfra overførte Born ikke strax blive Spørgsmaal om progressive Klasser, men kun om en Inddeling efter Alder og Modenhed og maaskee efter Kjøn. De to Klasser, der omfattede de ældre Elever, vare fra først af en Dreng- og en Pige Klasse; men efter et Par Maaneders Forlob udtaltes eenstemmig af Lærerne og Lærerinderne, at der vilde vindes ikke Lidet ved udelukkende at tage Hensyn til Elevernes Modenhed, og der indrettedes derfor fra Begyndelsen af 1859 tre Fællesklasser for Dreng og Piger, og da Elevantallet var steget til 40, bleve disse i Septbr. s. A. inddelte i 4 Klasser. Skolefagene vare: Dansk med Retskrivning (ved Hjælp af Bogstavkasser), Læsning af Relieftryk, Gjengivelse af mundtlige Fortællinger, Fremsigelse af Vers. Stiilskrivning (ved Hjælp af den ophoiede franske Punktskrift, der dannes af 1 til 6 Punkter) samt grammatikalsk Analyse, fremdeles Religion (Bibelhistorie, Catechismus og Psalmer), Historie, Geographi, Regning (især Hovedregning), elementair Technologi, Dele af den mechaniske Physik og Læren om Hovedformerne i Rummet.

Foruden mig underviste Andenlærer, cand. theol. *C. E. Guldberg*, 1ste Lærerinde, Frøken *Charlotte Jacobsen* og de to blinde Lærere *J. Castenschiold* og *N. Madsen* (tidligere Repetent i det ældre Institut). Naturhistorie medtoges ikke fra Begyndelsen, da de fornødne Hjælpe midler savnedes, og ingen

af Lærerne havde lagt sig efter dette Fag. Forst i 1863 blev der Leilighed til at optage det, idet Underviisningen deri overdroges til cand. polyt. *F. Guldberg* som Tinelærer og med Forpligtelse til at virke for Tilveiebringelsen af en Naturaliesamling. Alt i 1861 foiedes en Forberedelsesklasse til de andre Klasser, og denne overdroges til den dengang som Tredielærer ansatte cand. theol. *Chr. Olrik*. I 1862 indførtes regelmæssig Underviisning i Skrivning af latinsk Skrift ved Hjælp af et af Andenlærer *Guldberg* opfundet, let transportabelt og for de Blinde meget praktisk Skriveapparat (til Blyantskrift), der med sine andre gode Egenskaber forener den, at være billigt. Da der fandtes endeel andre paa Blindes Correspondance med Seende beregnede Apparater, deriblandt nogle indlandske, blev der anstillet Prover til Sammenligning imellem disse indbyrdes, og Resultaterne bleve bedømte af Professorerne *Hummel* og *Holten*, som i deres skriftlige Erklæring gave det ovennævnte *Guldbergske* Apparat Fortrinet fremfor alle de andre. Denne Dom ville de Fleste kunne tiltræde, naar de see, med hvilken Lethed de Blinde lære at benytte det, hvor smuk den Skrift er, som frembringes derpaa, og hvorledes de Blindes Haandskrift holder sig tydelig og smuk i Aarenes Løb. Ogsaa blandt de Blinde er Dommen om dette Apparat næsten eenstemmig roseude.

Medens Andenlærer *Guldberg* hele Tiden har beklædt denne sin Stilling, er der gjentagne Gange skeet Forandring i 3die-Lærer-Pladsen. Efter cand. *Olrik* ansattes cand. theol. *P. L. Schmidt* (og som Viear for ham under en længere Fraværelse af Sundhedshensyn cand. theol. *Laurberg*) og endelig cand. phil. *Wildau*, der i en Række af Aar havde været Femtelærer. Som 4de Lærer afløstes Hr. *Castenschiold* af cand. theol. *Bachevold*, og efter ham fulgte Translateur *Beeken* ved Oprykning fra 5te-Lærer-Pladsen, i hvilken han afløstes af cand. theol. *Rømer*.

I Gymnastik undervistes Drengene og Piger hver for sig, og Læreren deri var lige fra Begyndelsen Gymnastiklærer *R. Reitzel*. I Pigerne skulde en Lærerinde være tilstede. Senere deelttes Drengene i to Hold, hvorimod Pigerne vedbleve at udgjøre eet Hold, hvis nederste Afdeling dog tillige fik een særskilt Time om Ugen. Til de gymnastiske Legemsøvelser foiedes fra Begyndelsen Dandsetimer, een om Ugen for hvert Hold. Om Sommeren formindskedes Timeantallet,

for at endeel af Timerne kunde anvendes til Svømning for Drengene.

I Sang undervistes Eleverne deels samlede, deels i to Hold, af Kgl. Capelmusicus *W. Schiøtt* og den blinde Lærer *N. Madsen*. Senere inddeelttes Eleverne i 3 Hold, der alle undervistes af Hr. *Schiøtt*. Den øvrige Musikunderviisning omfattede Violinspil hos Kgl. Capelmusicus *F. Stockmarr*, Klaveerspil og Nodeskrift hos Kgl. Capelmusicus *Schiøtt*, Orgelspil hos den blinde Organist *Gether* og Musiktheori først hos denne, senere hos Lærer *N. Madsen*. I de senere Aar har Underviisningen i Orgelspil og Musiktheori været overdraget til Organist *Attrup*.

Instrumentmager *Verner-Lassen* underviste gratis i Klaveerstemning, indtil dette Fag kunde overdrages til den blinde Klaveerstemmer *C. Buck*. To Elever undervistes gratis af Professor *Gebauer* i Compositions lære. Senere indfortes Underviisning i Floitespil hos Hr. *Schiøtt*. I nogen Tid underviste desuden Kgl. Capelmusicus *Schneider* gratis i Hornmusik.

I qvindelige Haandarbejder underviste de to Lærerinder, Frøken *Charl. Jacobsen* og Fru *I. Gertner*. Foruden Pigerne, som lærte at strikke, sye, hække, filere, knytte m. v., bleve tillige nogle af Drengene underviste af Lærerinderne i Haandarbejde, deels i Strikning, deels i Knytning. Fra først af lærte Pigerne kun at sye i Haanden; men senere, efterat jeg ved et Besøg i London i 1871 havde overbeviist mig om Symaskinernes praktiske Anvendelse for Blinde, indfortes ogsaa Syning paa Maskine, og dette Arbejde har efterhaanden vundet mere Aerkjendelse og større Udbredelse iblandt de Blinde, saa at et ikke ringe Antal afgaaede Elever nu er forsynet med Symaskiner.

I Stillingen som Pleiemoder og 1ste Lærerinde ansattes ved Frøken *Jacobsens* Afgang Fru *Gertner*, og efter hende Frøken *Flindt* og derpaa Frøken *Heyn*. Som 2den Lærerinde har lige siden Fru *Gertners* Oprykning Frøken *Rye* været ansat.

De Haandværk, der først bleve indførte i Institutet, vare (foruden Siviletning og Forfærdigelsen af Maatter) Kurvemageri (først med 18 Timer om Ugen, senere med 42 Timer) og Reb-slageri (først med 12, senere med 36 Timer om Ugen). I

disse to Professioner ansattes som Lærere Kurvemagermester *Solberg* og Rebslagermester *Jørgensen*. Tilsynet med den teehniske Underviisning og Værkstedsgnskabet besorgedes i de første Aar af Andenhærer *Guldberg*. Maattefletningen, der var knyttet til Kurvemagerværkstedet, lærtes af Alle, og det har altid været en Regel, at enhver Dreng maa levere en af ham paa egen Haand udført Maatte, inden han kan faae Lov til at vælge en Profession. Ved Mester *Solbergs* Dod i 1881 ansattes som Lærer i Kurvemageri en tidligere Elev af Institutet, *Hendriksen*, der nu er fuldstændig seende, og som har givet Professionen et betydeligt Opsving.

Foruden de oprindelige Haandværk indfortes i 1860 Skomageri, fra først af blot som Reparationsarbeide, som et Middel til Vedligeholdelse af den Enkeltes eget Skotøi, og paa samme Maade indfortes Skrædderi; men medens dette sidste er bleven staaende paa dette Standpunkt, har Skomageriet, begunstiget af særlige Omstændigheder, efterhaanden udviklet sig til et selvstændigt Haandværk, der kunde stilles ved Siden af de to ældre Professioner. Dette smukke Resultat skyldtes Læremesteren *Enevoldsen*, som til Brug for sine blinde Lærlinge konstruerede forskellige simple og hensigtsmæssige Hjælpe-midler, for hvilke der af den *Hjelmstjerne-Rosencroneske* Stiftelse tilstodes ham en Præmie. Efter *Enevoldsens* Dod i 1881 blev Underviisningen overdraget til Skomagermester *Kyster*, der under hans Sygdom havde taget sig af Eleverne, og han har yderligere fuldkommengjort deres Værktøi.

Efter at jeg paa en Reise til London i 1864 havde gjort mig bekendt med de praktiske Resultater, som i England vare opnaaede med Borstenbinderiet, foranledigede jeg samme Aar Indførelsen af detto Haandværk, først og fremmest for Pigernes Skyld, da det for mange af dem kunde være ønskeligt at have et Arbeide, der gav større Udbytte end almindeligt qvindeligt Haandarbeide, og som kunde drives ved Siden af dette, dog ogsaa for endeel af de mandlige Elever, der enten, fordi de uddannedes til Musikere, ikke kunde anvende nogen Tid paa Haandværket og derfor vare bedst tjente med et lettere Arbeide som Borstenbinderiet, eller for hvilke de andre Professioner ikke egnede sig. Erfaringen havde nemlig lært i England, hvad der ligeledes bekræftede sig her, at navnlig Bindearbeidet læres med stor Lethed af de Blinde, hvor-

for det ogsaa efterhaanden er bleven benyttet som Erhverv for mange Blinde, baade Mænd og Qvinder, der havde mistet Synet som Voxne, og for hvem det gjaldt om at gjøre Læretiden saa kort som mulig.

Med Hensyn til Underviisningens Fordeling efter Dags-tiden er især at bemærke, at Skoletimerne stedse have været lagte om Formiddagen, Sang og Gymnastik om Eftermiddagen, medens de øvrige Discipliner bleve fordeelte paa forskjellige Dagstider.

Arbejdstiden har stadig været fra 8—10, fra 11—2 og fra $3\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$. Dagsordenen har ogsaa været eens Sommer og Vinter, kun med den Undtagelse, at Svømning og for Pigernes Vedkommende Søbade i Sommermaanederne træde istedetfor varme Bade og tillige erstatte endeel af Gymnastiktimerne, og at i de senere Aar Skolen i December og Januar begynder et Qvarteer senere end i de andre Maaneder. I de første Aar blev der gjort Endeel for at skaffe Bornene passende Beskæftigelser i deres Fritid, navnlig paa Vinteraftener og om Søndagen. Men efterhaanden har Livet i Anstalten udviklet sig paa en saadan Maade, at Eleverne saagodtsom aldrig savne Beskæftigelse og Underholdning i deres Fritid, uden at Lærerne behøve at gjøre sig særlige Anstrengelser i denne Retning. Blandt Fritidsbeskæftigelser fortjener at anføres, foruden privat Haandarbejde, — Læsning, Afskrivning af Reliefbøger i Punktskrift, Brevskrivning, forskellige Selskabsspil (som Domino, Dam, Schack, Kort) Lege (som Tagfat), Benyttelsen af Gynge, Vippe og Stylter m. m.

Blandt de Fornoelser, der til forskellige Tider af Aaret blive Eleverne til Deel, bør især fremhæves Julefesten, der altid høitideligholdes selve Juleaften, og ved hvilken der, efterat der først er holdt Andagt, er Juletræ med Gaver og Confect til alle Børnene og derpaa Dands. Ogsaa paa andre Festdage som Nytaarsdag, Majestæternes Fodselsdage, Institutets Stiftelsesdag og ved Slutningen af Aarsproven, horer Dandsen til Hovedfornoelserne. En stor Glæde beredes Eleverne ligeledes ved den eengang hver Sommer foretagne Skovtour paa en heel Dag.

I 1865 fastsattes Elevantallet til 70 (istedetfor som hidtil, 60): dette Antal naaede Institutet i 1867 og har det beholdt temmelig stadig indtil den i 1881 iværksatte Udvidelse til 100 Elever. Da der i flere Aar havde været stærk Efterspørgsel efter Eleverpladser, og Trangen til en Udvidelse af Anstalten var bleven meget følelig, bevilligedes omsider paa Budgettet for 1881—82 de fornødne Midler til at opføre en ny Bygning i Forbindelse med den ældre og at omdanne denne i Overeenstemmelse med de Krav, som Udvidelsen medførte i Henseende til Localernes fremtidige Benyttelse, samt til Anskaffelse af det til Udvidelsen fornødne Inventar. I Lobet af 1881 steg Elevantallet til 92 og i 1882 til 100. Ifølge de ved Hjælp af Indberetningerne fra alle Landets Stifter tilveiebragte statistiske Oplysninger*) maatte dette Antal ansees for tilstrækkeligt for nærværende Tid, og med Hensyn til Spørgsmaalet om en eventuel Forøgelse i Fremtiden, var man enig om, at det ikke var ønskeligt, at et Institut af denne Beskaffenhed oversteg den anførte Størrelse, da det ellers vilde blive vanskeligt at lade den individuelle Behandling skee Fyldest**).

*) Fremstilling af Blindeforholdene i Danmark, støttet paa statistiske Data samt Meddelelser om Blindeforholdene i andre Lande, af *J. Moldenhawer*. Udgivet med Understøttelse af Minist. for Kirke- og Underviisningsvæsenet. Kjøbhvn. 1879.

**) Inden denne Udvidelse fandt Sted, havde Spørgsmaalet om en Udvidelse gjentagne Gange været bragt paa Bane. Allerede i Aarsberetningen for 1870/71 havde jeg søgt at besvare det Spørgsmaal: »Hvor stort bør et Blindeinstitut for Danmark være?«. Jeg kom derved til det Resultat, at Elevantallet burde regnes til 100. Samtidig gjorde jeg opmærksom paa, at de hygieiniske Forhold efter Sagkyndiges Dom gjorde Tilveiebringelsen af rigeligere Plads særdeles ønskelig. Under 12te Decbr. 1874 indstillede Bestyrelsen i en motiveret Henvendelse til Ministeriet, at Institutet maatte blive udvidet, og at der i Forbindelse dermed maatte oprettes en Forberedelsesskole for blinde Børn. Idet Aldersgrænsen mellem de to Anstalter ansattes til 11—12 Aars Alderen, beregnedes Elevantallet til 80 for Institutet og 40 for Forb. Anst. Imidlertid udvidedes Kjædens Asyl for blinde Børn, og Planen til Oprettelsen af en Forb. Anst. bortfaldt derved som overflødig. I Beretningerne for 1875/76 fremhævede jeg i en Artikel om »Blindesagens Stilling i Danmark« paany Nødvendigheden af at sørge for Plads til mindst 100 Elever.

I administrativ Henseende staaer Institutet under Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, og det nærmere Tilsyn med Institutet er overdraget til 5 Bestyrere, valgte paa 5 Aar, 3 af Ministeriet og 2 af Selskabet Kjæden. Som vi have seet i det Foregaaende, vare de første: Professorerne *Fenger*, *Melchior* og *Heiberg*, udnævnte af Ministeriet, og Generalkrigscommissair *Wiborg* og Etatsraad *Brorson* valgte af »Kjæden«. Ved sin Afgang (for at overtage Finantsministeriet) afløstes Professor *Fenger* af Professor *M. Hammerich*, ligesom Professor *Heiberg*, der ved Generalkrigscommissair *Wiborgs* Dod havde afløst ham som Formand, ved sin Afgang (for at blive Sognepræst) erstattedes af Hans Excellence Geheimeconferentsraad *Trap*. Ved Professor *Hammerichs* Udtrædelse valgtes Professor *Brix*, og ved Professor *Melchiors* Dod indtraadte Kammerherre *Wolfhagen* i Bestyrelsen. Af Kjæden valgtes i Generalkrigscommissair *Wiborgs* Sted Pastor Dr. *Bloch-Suhr*, ved Etatsraad *Brorsons* Død Viinhandler *Mønster*, og senere i deres Sted Justitsraad *Bruun* og Commandeur *Hagen*. For nærværende Tid bestaaer Bestyrelsen saaledes af Geheimeraad *Trap* som Formand, Kammerherre *Wolfhagen*, Professor *Brix*, Justitsraad *Bruun* og Commandeur *Hagen*.

Under Bestyrelsen staaer Forstanderen, der er Kongelig Embedsmand. I den for ham fastsatte Instrux hedder det i § 1: »Blindeinstitutets Forstander og 1ste Lærer leder hele Opdragelsen og Underviisningen i Institutet og deeltager selv som Lærer i Underviisningen efter Fornodenhed. Han fører ogsaa Tilsyn med alle øvrige til Institutets daglige Virksomhed hørende Anliggender og er pligtig efter yderste Evne og Mulighed at sørge for, at Udførelsen skeer forsvarligt.« I Begyndelsen af Institutets Virksomhed besorgedes Kassererforretningen af en af Bestyrerne, nemlig Etatsraad *Brorson*, ved hvis Dod den overdroges til Forstanderen som Regnskabsfører. Ogsaa Secretairforretningen, som fra først af besorgedes af en lønnet Secretair, overdroges snart til Forstanderen, som frivillig overtog begge Hverv i Erkjendelsen af, at det var til Fordeel for Institutet, naar alle Administrationsforretningerne bleve samlede i een Haand. I §§ 2 til 9 af Instruxen specificeres Forstanderens Forretninger, dog med Undtagelse af Kasserer- og Regnskabsfører- samt Secretair-Forretningerne, da disse, som anført, først senere overdroges til Forstanderen.

§ 10 lyder saaledes: »I Tilfælde af, at en Betænkning eller et Forslag fra Forstanderen ikke ved Bestyrelsens Resolution bliver bifaldt, maa han ikke anse dette som en Tilsidesættelse, hvorimod det forventes og forlanges, at han efterlever saadan Resolution med samme Iver og Nidkjærhed og med samme velvillige Sindelag, som om hans Forslag var taget til Følge.«

I § 11 (Slutningsparagrafen) hedder det: »Han har uvægerlig at rette sig efter enhver Befaling, der udgaaer til ham fra den samlede Bestyrelse. Hvis Formanden i enkelte Tilfælde, der ei taale Udsættelse, meddeler ham nogen forelobig Bestemmelse paa Bestyrelsens Vegne, har han at efterleve samme, men han gjør strax Indberetning til Bestyrelsen om, hvad derefter er iværksat, for derpaa at faae Bekræftelse.«

Stillingen som Institutets Læge var fra først overdraget til Medlem af Bestyrelsen, Professor *Melchior*, ved hvis Død den overtoges af Professor *Lehmann*.

Pleiemoderen, der tillige er 1ste Lærerinde, (for Tiden Frøken *Heyn*), har det nærmere Tilsyn med Pigernes Opdragelse og det qvindelige Haandarbeide, Sygopleien, Linnedkammeret, Pigegarderoben og Husets Reengjoring. Under hende staaer en Sygepleierske og Stuepigerne. I Pigernes Haandgjerningsunderviisning samt Tilsynet og Opdragelsen deeltager 2den Lærerinde, (Frøken *Rye*). Desuden har lige siden Fru *Gertners* Tid en blind Pige havt et Hjem i Institutet mod at yde Assistanee ved Garderobe og Linnedkammer, i nyere Tid ogsaa ved Underviisning i Haandgjerning.

Madlavningen og en Deel af Vadsken forestaaes af en Huusholderske (Madam *Gether*), der har 2 Piger til sin Hjælp. Under Huusholderskens Veiledning øve de ældre qvindelige Elever sig i Vadsk, Strygning m. m.

Tilsynet med Drengene er fordeelt mellem Lærerne. I Begyndelsen, da der kun var een seende fast Lærer foruden Forstanderen, deelte disse den daglige Inspection mellem sig; senere, da der kom en tredie seende Lærer til, fordeeltes den

mellem de tre; men efter at en fjerde seende var bleven ansat, blev Inspectionen delt mellem 2den, 3die og 4de Lærer, med Undtagelse af Søndags-Inspectionen, i hvilken Forstanderen fremdeles vedblev at deeltage. Nu er den daglige Inspection deelt mellem 4 Lærere. For Pigerne Vedkommende var Inspectionen fra først af deelt lige mellem de to Lærerinder. Da der imidlertid baade for at lette Inspectionen for disse og for at skaffe Tilsyn med det forøgede Antal Sovelocaler behovodes een Lærerinde til, traf man den Udvei, da Institutet udvidedes og der trængtes til forøget Lærerkraft for Skolen, at antage en 3die Lærerinde til Deeltagelse i Skoleunderviisningen og Tilsynet med Pigerne. I denne Stilling ansattes Frøken A. Bruun, som efter noget over et Aar afløstes af Frøken M. Hoffmann. Elevernes Ledsagelse i Kirke overdroges paa Tour til Lærerne (med Drengene) og Lærerinderne (med Piger).

Foruden de nævnte Functionærer har Institutet en Portner, der tillige er Bud og fører Tilsyn med Drengegarderoben og Fyrboderarbeidet, fremdeles en Paaklædningskone for de mindre Drengene og en Tjenestekarl.

En særlig Stilling indtager Relieftrykkeriet. Relieftrykningen, der i Begyndelsen dreves efter en ganske lille Maalestok, idet nogle af Eleverne under Tilsyn af Andenlærer Guldberg udførte Arbeidet paa en temmelig tarvelig Presse, udviklede sig lidt efter lidt, idet den overdroges til polytechnisk Candidat Guldberg, og idet navnlig Nodetrykningen, hvortil Hr. Schiott udførte Sætterarbeidet og Correcturlæsningen, antog større Dimensioner.

Af Skolebøger tryktes med latinske Bogstaver, (det store og det lille Alphabet tilsammen, dels større, dels mindre Tryk): Ord- og Tankesprog, Læseøvelser af forskjelligt Indhold, Meneskets Naturhistorie eller Berlins Læsebog for Hvermand, dansk Kongerække, den lille Multiplicationstabel, Stamtavle over Danmarks Konger, Skriftsteder (til Balslevs Catechismus), Aarets 12 Maaneder, Dansk Læsebog efter Borgen og Rung, Regneopgaver, Historisk Læsebog (Rigsmaal og Christendommens Forkyndelse i Danmark, efter Barfod), Dansk Læsebog efter Molbech, Dansk Læsebog efter Neve, Børnebog eller

A. B. B. efter »en gammel Skolemand« (With), Bibellistorie efter Balslev (det gl. Test.), Samling af Fortællinger ved Moldenhawer og Wildan og forøget Udgave af Neves Læsebog. Under Trykning er en ny Udgave af Molbechs Læsebog. Desuden tryktes med Understøttelse af det danske og det norske Bibelselskab (som for deres Bidrag fik en tilsvarende Deel af Oplaget) efterhaanden: Matthæi Evangelium, 4 apostoliske Breve, Apostlenes Gjerninger og Johannes' Evangelium. De Exemplarer, som tilhøre det danske Bibelselskab, indbindes for dettes Regning og blive opbevarede paa det Kongl. Blindeinstitut, hvorfra de uddeles (enten som Gave eller for en lille Betaling) til saadanne Blinde, som have lært at læse og ønske at faae Noget af den hellige Skrift til Læsning. Exempelviis kan anføres, at der i 1882 uddeelt 90 saadanne Gaver. Det var Stiftsprovst Rothe, som hidførte Bibelselskabernes Medvirkning.

Med den ovenfor omtalte Relief-Punktsrift er her bleven trykt en Geographi af Moldenhawer, omfattende Danmark med dets Bilande, Sverrig-Norge, det øvrige Europa og de fremmede Verdensdele, fremdeles en Samling af Digte, Aarstiderne og Maalangivelser for blinde Kurvemagere (udarbejdet af den blinde P. Lorenzen). Desuden er der trykt endeel Musicalier for Fortepiano, Orgel, Violin (og Floite) og Sang.

Medens vore Bøger kun ere af Betydning for Danmark og Norge, kunne Musicalierne derimod benyttes overalt, hvor det Brailleske Nodesystem er indført, og der sælges derfor ogsaa endeel Noder til Udlandet.

Alt Arbejde paa Relieftrykkeriet udfores nu af cand. polyt. Guldberg og hans Medhjælpere og betales som Accordarbejde og efter Regning. Det fortjener at fremhæves, at de under Hr. Guldbergs Ledelse tilveiebragte Relieftryk udmærke sig ved Tydelighed.

Som en supplerende Foranstaltning, der lover at blive af Betydning i Fremtiden, skal her omtales, at Dhrr. Nielsen & Lydicke i deres Trykkeri have opstillet en Reliefpresse, paa hvilken de til Dato have trykt 6 af H. C. Andersens mindre Eventyr og Isjomfruen af Samme. Af disse Bøger har jeg for Midler, der ere skjænkede i dette Øiemed, kjøbt saamange, at jeg har kunnet uddele saadanne som Gaver til forhenværende Elever af Institutet og andre Blinde. Endeel Exemplarer ere solgte til Blinde, saavelsom til Blinde-Institutet i Kristiania.

Institutet i Kjobenhavn har hidtil havt Exemplarer gratis til Afbenyttelse. I Aarsberetningen for 1880—81 har jeg fremhævet dette Foretagendes Betydning, ikke blot for de Blinde, hvem der derved beredes en Glæde, »men ogsaa for de Seende, i maangt et Hjem, hvorhen Litteraturens Skatte ellers kun sjældent naae.« I samme Beretning omtales, til hvor stor Velsignelse Uddelingen af Dele af Bibelen i Relieftryk er for de Blinde, da Læsning i disse Bøger ofte maa erstatte Savnet af Kirkegang, fordi den Blinde i Regelen er afhængig af de Seendes Ledsagelse.

Jeg har i det Foregaaende meddeelt, at jeg, efter at Institutet var kommen i Gang efter den af mig forelagte Plan, under 29de Januar 1859 indsendte nærmere Forslag til en fuldstændig Underviisning for de dengang tilstedeværende Elever, og at Underviisningen i de følgende Aar udviklede sig til at omfatte et større Antal Elever. Der forelaa imidlertid ikke nogen af Bestyrelsen approberet Grundplan for Underviisningen før end i 1865. For at der kunde tilveiebringes en saadan, der kunde afgive et Billede af Institutets Udviklingstrin og tillige være et Udtryk for de i de forløbne Aar i selve Institutet hostede Erfaringer og derved angive den Retning, i hvilken Udviklingen helst burde gaae i Fremtiden, foranledigede Bestyrelsen i 1864 afholdt en Række Lærermøder under Forstanderens Ledelse. Disse Moder, 23 i Tallet, afholdtes fra October 1864 til Mai 1865, og paa dem bleve alle Grene af Underviisningen gjorde til Gjenstand for en omhyggelig Drøftelse. Bestyrelsens Medlemmer viste deres Interesse for Sagen ved jevnlig at overvære Møderne. Paa Slutningsmodet fremlagde jeg en Udtalelse om Ordningen af Underviisningen i det Hele, med 10—12 Aars Alderen til Udgangspunkt. Den derefter af mig udarbejdede detaillerede Grundplan blev den 2den Marts 1866 vedtaget af Bestyrelsen, som dengang bestod af Geheimeraad Trap, Etatsraad Brorson, Professor Melehior, Professor M. Hammerich og Pastor Dr. Bloeh-Suhr. Planen er beregnet paa et Ophold af mindst 8 Aar. Dreng og Piger undervises sammen i alle Skoleklasserne, hvis Antal er 5, og som alle ere eetaarige.

I Modersmaalet undervises i alle 5 Klasser. I Forberedel-

sesklassen, hvor dermed er forbunden Anskuellesunderviisning, er dertil beregnet 14 Timer ugenlig; i 1ste Kl. 9, dorunder indbefattet Punktskrift: i 2den Kl. 5, i 3die Kl. 5, i 4de Kl. 3 Timer. I Læsning i Reliefbøger øves Eleverne i alle Klasserne. Oprindelig dreves Retskrivningsøvelserne i nederste Klasse kun ved Hjælp af Bogstavkasser med Tavler til Opstilling af Bogstaver. Senere, efterat der af »Kjæden« var indrettet et Asyl for blinde Børn, hvorfra disse vel forberedte overførtes til Institutet, benyttedes tillige Punktskriften. Denne Skrift bruges til Stiilskrivning i de andre Klasser

I Religion undervises 5 Timer i hver af de 4 nederste Klasser. 4 i øverste Klasse; dertil kommer Bibellæsning og Kirkehistorie for de Confirmerede

Eleverne gaae til Præsten og confirmeres sammen med Menighedens andre Børn. Efterat dette Hverv i tidligere Aar var bleven varetaget af Biskop Fog og Provst Warburg, overtoges det efter St. Johannes-Kirkens Opførelse af Pastor Rindom, dog med den Indskrænkning, at de af Kjædeselskabet indsatte Elever gik til Præsten hos Dr. Bloch-Suhr, indtil ved hans Død denne Adskillelse bortfaldt. Da St. Jacobs-Kirken opførtes, fik Institutet faste Skolestader der, hvilket ikke havde været til at opnaae i St. Johannes-Kirken; men endskjondt de Uconfirmeredes regelmæssige Kirkegang derefter henlagdes til den nye Kirke, fastholdtes dog Forbindelsen med Pastor Rindom med Hensyn til Confirmation og Altergang. Ogsaa naar en af Eleverne er afgaaet ved Døden paa Institutet, har Pastor Rindom stedse forrettet Jordpaakastelsen, og der har ved alle saadanne Leiligheder fundet en smuk Høitidelighed Sted paa Institutet.

I Regning var Timeantallet i de forskjellige Klasser nedenunder opad 5, 4, 4, 3 og 2: men senere forandredes det til 5, 5, 4, 3 og 3. Der kan naaes til Procent- og Rentesregning; sædvanligviis opgives for øverste Klasse Regnladetri i Brøk og blandede Opgaver i alle Regningsarter.

I Geographi undervises i de fire øverste Klasser; i Cl. I gives først 3, senere 4 Timer, i hver af de andre Klasser gives 2 Timer (iaar i Cl. III 3 Timer). Det første Aar meddeles en almindelig Oversigt med Benyttelse af Reliefgloben og Danmarkskort. Det andet Aar læres Danmark og dets Bilande og den skandinaviske Halvø. Det tredie Aar læres de andre Lande i Europa

med Undtagelse af Rusland og Balkanhalvøen, der tilligemed de fremmede Verdensdele er henlagt til øverste Klasse. I de tre øverste Klasser benyttes relieftrykte Lærebøger. For de fleste Landes Vedkommende maa man nøies med Europas Kort og Globus. Dog benyttes tillige Specialkort over England, Holland og de nordamerikanske Fristater.

I Historie undervises i de 4 øverste Klasser, i de 3 kun i Fædrelandshistorie (først 4, senere 3 i hver), i 4de Kl. 1 Time deri og 3 Timer i Verdenshistorie. Efter Afgangen fra Skolen have Eleverne et historisk Cursus med 1 Time om Ugen.

I Naturhistorie undervises i de 3 øverste Klasser, 2 Timer i hver, dog saaledes, at de to øverste undervises sammen, med vexlende Pensum, og at ikke alle Elever i disse deeltage deri. Ved Læreren cand. polyt. *Guldbergs* Interesse for Sagen er der efterhaanden skaffet en lille Samling af Naturaliegjenstande og eftergjorte Dyreformer tilveie.

I Naturlære gives i 3die Kl. 2 og i 4de Kl. 3 Timer. Der følges samme Plan som i Holtens »Læren om Naturens almindelige Love«. Der benyttes Modeller, hvoraf nogle ere udskaarne i Træ af Læreren i Faget, Andeelærer *Guldberg*.

I Geometri undervises i de to øverste Klasser, 2 Timer i hver. Dette Fag indskrænker sig til Læren om Hovedformerne i Rummet (efter *Steen*) og (siden 1868) geometriske Opgaver (efter *Schiellerup*), hvortil Eleverne benytte en af cand. polyt. *Guldberg* opfundne Passer med Tandhjul og tilsvarende Ridsefjeder samt et dertil indrettet Underlag. Af dette Fags Udvikling har Læreren, cand. *Wildau*, gjort sig fortjent.

For Eleverne i de to nederste Klasser er der fastsat regelmæssige Spadseretoure med deres Lærere.

Efter den sidste Forøgelse af Elevantallet har en af Klasserne maattet deles i to Afdelinger, det første Aar nederste, det andet Aar næstnederste Klasse, det tredie Aar den mellemste Klasse.

Gymnastiken har under Hr. *Reitzels* dygtige Ledelse udviklet sig saaledes, at den ikke blot er bleven et af de vigtigste Midler til de blinde Børns Uddannelse, men er kommen til at indtage en fremragende Plads blandt de Resultater, der hidtil ere opnaaede paa Blindeskolens Omraade. De yngre

Dreng og de, som ere tilbage i deres Udvikling, have een Time daglig, de ældre og mero udviklede een Time hveranden Dag. Pigerne have 5 Timer, hvoraf 1 for de yngre alene. Indordningen af Dandsetimer og for Drengenes Vedkommende Svømmetimer er omtalt i det Foregaaende.

I 1867 paabegyndtes under Ledelse af Professor *Nycander* Anvendelsen af svensk Sygegymnastik for svagelige Individer, idet han stillede sin og en qvindelig Assistents Tid til Disposition og skjænkede Institutet et Sæt Apparater, ligesom han ogsaa satte Hr. *Reitzel* ind i Systemet.

Til Sang og Musyklære ere Eleverne, som tidligere anført, deelte i 3 Hold. Paa nederste Hold synges kun efter Gehør. Paa andet Hold lære Eleverne at synge efter Noder, men vedblive dog tillige at indstudere ved Hjælp af Oret alene; heri deeltager ogsaa overste Hold, som desuden har særskilte Timer til Indstudering efter Noder og til Solfeggiering. Til Choral-sang ere Eleverne deelte efter Klasser, idet de to nederste udgjøre eet, de tre overste eet Hold. Timeantallet for Sang, Musyklære og Nodeskrift er ialt 12 om Ugen. Takket være Hr. *Schiøtts* Interesse for Sagen, er Sangen kommen til at indtage et fremragende Standpunkt og er bleven et væsentligt Middel baade til Børnenes Dannelse og til deres Oplivelse.

Til Timer i Klaveerspil er der beregnet 8 om Ugen; til Violinspil var der tidligere beregnet 12 Timer, men nu er Antallet forøget til 18; til Fløitespil er ansat 4 Timer; til Underviisning i Orgelspil og Harmoniklære var der beregnet 8, men nu er det forøget til 12. Til Klaveerstemning var der før kun 4 Timer, nu er der 8, og, hvad der er af største Betydning, der er fra *Hornung & Møller* anskaffet Apparater og Modeller til en fuldstændig Uddannelse. En væsentlig Betingelse for at kunne give denne for Blinde særlig egnede Virksomhed en ønskelig Udvikling, nemlig en Række Localer til Anbringelsen af de forskjellige Instrumenter og Modeller, opnaaedes ved Institutets Udvidelse. Da Hr. Hof-Pianofortefabrikant *Møller* har paataget sig som Censor at bedømme Elevernes Fremskridt, er det at haabe, at det maa lykkes, at bringe Klaveerstemningen i Blindeinstitutet paa et tidsvarende Trin. Med Hensyn til Haandgjerningsunderviisningen skal til det tidligere Anførte blot tilføies, at den finder Sted ikke blot om Eftermiddagen, men ogsaa om Formiddagen, idet

de ældre Piger, der ikke have Skoletimer, ere beskjæftigede dermed. Det er altid den inspectionshavende Lærerinde, der har Timerne i Haandarbeide. Med Hensyn til Professionerne skal blot tilføies, at Kurvemagermesteren baade er tilstede fra 11 til 2 og om Eftermiddagen, hvorimod Rebslager-, Børstenbinder- og Skomagermestrene kun ere paa Institutet om Eftermiddagen. Dette er begrundet i, at der er et langt større Antal Elever paa Kurvemagerværkstedet end paa de andre Værksteder, idet alle Begynderne der ere beskjæftigede med Fletning af Siv og Forfærdigelse af Maatter.

Ved Skoleaarets Slutning holdes en offentlig Aarsprove, der omfatter samtlige Discipliner, og ved hvilken foruden Institutets Lærere ogsaa Fremmede medvirke som Censorer.

Om Institutets Virksomhed er der (som berørt i Forordet) afgivet aarlige Beretninger, der ere blevne indsendte til Ministeriet og derefter trykte i saa stort Oplag, at de kunde uddeles til Alle, for hvem de turde antages at være af Interesse.

Antallet af Elevoptagelser var i August 1883 steget til 350. Nogle af disse vare Gjenoptagelser til videre Uddannelse. Ialt har der været optaget 208 Drenge og 134 Piger, tilsammen 342. Foruden disse have endeel baade mandlige og qvindelige Blinde havt Adgang til Institutet, dels for at deeltage i Skoletimer, dels for at faae Timer i Musik, Haandarbeide eller Haandværk. I de senere Aar har det især været blinde Piger, som have nydt godt af denne Begunstigelse, da det har været vanskeligere ad anden Vei at sørge for deres Uddannelse, end det er Tilfældet med blinde Mænd.

Af de 342 Optagne vare tilstede paa Institutet i October 1883 93, nemlig 61 Drenge og 32 Piger

1) Døde som Elever i In-

stitutet 19, — 15 — » 4 —

2) Afgaaede paa Grund af Svagelighed	9, nemlig	7 Drenge og	2 Piger
3) Udskrevne som Aands- svage	16, —	9 —	7 —
4) Udskrevne som Seende .	12, —	7 —	5 —
5) Udtagne af Forsorgerne .	5, —	1 —	4 —
(Drengen senere ud- dannet privat som Mu- siker, især Klaveerspil- ler: nu ansat som Or- ganist).			
6) I Udlandet	6, —	3 Mænd og	3 Piger
(Af Mændene er 1 Sko- mager i Amerika, 1 ved Landvæsenet s. St., 1 Borstenbinder i Hol- steen; af Pigerne er 1 i Amerika, 2 i Holsteen.)			
7) Sindssyge	2, —	1 Mand og	1 Pige
(Pigen er i en Sinds- sygeanstalt, hvortil hun overførtes fra Kjædens Forsorgelsesanstalt.)			
8) Anbragte som Tyende . .	3, —		3 Piger
(deraf 1 heelt blind).			
9) $\left\{ \begin{array}{l} \text{Gifte med seende Mænd} \\ \text{og 1 Enke med egen} \\ \text{Hnusstand,} \end{array} \right\}$	5, —		5 Qvin- der
(deraf 1 heelt blind, Enken.)			
10) Beskjæftigede med Under- viisning og Haandgjer- ning tillige	8, —		8 Piger
(deraf 2 i Kjædens Anstalt, den ene Lærerinde, den anden Medhjælperske ved Asylet).			
11) Beskj. med Haandgjerning, nogle tillige med Bør- stenbinderi eller huus- lig Gjærning	54 —		54 —

(Deraf i Kjædens Arbeids-
og Forsørgelsesanstalt
for blinde Qvinder, be-
skjæftigede med Haand-
arbeide 24).

12)	Afgaaede til Arbeide og derefter døde	20,	nemlig	14 Mænd og 6 Piger
	(Af dem var 1 Organist, de andre mandlige Blinde Haandværkere.)			
13)	I Virksomhed som Mu- sikere (Organister, Mu- siklærere og tildeels Kla- veerstemmere).	8,	—	8 —
14)	som Musikere og Sko- magere tillige	2,	—	2 —
	(1 Organist og 1 Musikant).			
15)	som Musikere og Bør- stenbindere tillige . . .	5,	—	5 —
	(4 Musikanter og 1 Kla- veerspiller, 1 tillige Stemmer).			
16)	som Musiker (Klaveerspil- ler) og Reliefbogbinder	1,	—	1 —
17)	som Musikere og Kurve- magere tillige.	4,	—	4 —
	(Musikanter, 1 tillige Sanger, 1 har været Læ- remester ved et Blinde- institut i Finland).			
18)	som Kurvemagere tillige	15,	—	15 —
	(deraf 1 Læremester ved det Kgl. Bl. Inst. og 1 tillige oplært i Musik).			
19)	som Rebslagere	18,	—	18 —
20)	som Skomagere	13,	—	13 —
21)	som Borstenbindere . . .	11,	—	11 —
22)	ved forskjellige andre Ar- beider	13,	—	13 —

Af de i Institutet Optagne vare 6 (3 Dreng og 3 Piger) fra Slesvig og Holsteen. 2 af dem overførtes som Gratister fra det ældre Blindeinstitut, 3 optoges for 300 Kr. hver, som var det Beløb, til hvilket Elevcontingentet ifølge Loven kunde nedsættes for Born fra Hertugdommerne, og 1 (en Dreng fra Haderslev-Egnen) er optagen for fuld Betaling (700 Kr) efter Hertugdommernes Adskillelse fra Kongeriget*).

Da der med Hensyn til Born fra Kongeriget gjælder den Bestemmelse, at Optagelsesvilkaarene rette sig efter Forsørgernes Formuesvilkaar, nedsættes eller bortfalder Betalingen for ubemidlede Forældres Born, og af Fattigvæsenet erlægges kun da Contingent, naar Barnet forsorges af samme, og selv i dette Tilfælde nedsættes Betalingen efter Omstændighederne, sædvanligviis til et temmelig lille Beløb. (Kjøbenhavns Magistrat betaler i saadanne Tilfælde 120 Kr. aarlig). Iblandt Eleverne har der været een Dreng fra Island, som døde paa Institutet. Foruden ham have ingen Born været optagne fra Danmarks Bilande.

Blandt dem, der have deeltaget i Underviisningen uden at være faste Elever, har der været en ung Englænder, der var i Huset hos en Familie i Kjøbenhavn, og en russisk Dame, der opholdt sig her en Vinter efter at have konsularet en dansk Oienlæge. Iblandt de Elever, som døde paa Institutet, var til vor Beklagelse den i musikalsk Henseende talentfuldeste af alle dem, som have været optagne der. Flere af de i Institutet Optagne have tillige lidt af Svækkelse af andre Sandser, navnlig Horelsen. En Elev, en Pige, var saagodtsom døv, idet hun aldeles Intet hørte af, hvad der foregik omkring hende; hun er ved Anvendelse af den af Amerikaneren *Rhodes* opfundne Audiphon bleven istand til igjennem Tænderne i Overkjæben at opfatte baade articuleret Tale og Musik og endog at følge et sammenhængende Foredrag.

Af Eleverne i Institutet have to været Jødinder, een Baptist og een hørende til den katholsk-apostolske Menighed. De øvrige vare evangelisk-lutherske.

*) Af Hensyn til, at Faderen har 3 blinde Sonner, som han ønsker at faae opdragne i Institutet i Kjøbenhavn, og at Erlæggelsen af det fulde Contingent er temmelig byrdefuldt for ham, er dette fra 1ste April d. A. nedsat til det Halve.

I Betingelserne for blinde Børns Optagelse staaer, at Børnene i Regelen kunne optages i Alderen fra omtrent 10 til omtrent 12 Aar, og at, naar Omstændighederne maatte tale derfor, Undtagelse kan ventes indrommet i Henseende til Alderen. I Begyndelsen af Institutets Virksomhed vare Afvigelserne fra 10—12 Aars Alderen meget hyppige; men efterhaanden som Institutet blev mere bekjendt og erhvervede sig Befolkningens Tillid, blev det almindeligere, at Forældre og Forsørgere saa betimeligt søgte om Børnenes Optagelse, at de kunde optages i den for dem meest passende Alder. At denne ikke er eens for Alle, følger ligefrem af, at Blindheden indtræder paa forskellige Alderstrin. Til en tidligere Optagelse har ogsaa den Omstændighed bidraget, at der ved Oprettelsen af Kjædens Asyl (see nedenfor) er givet Forældrene Leilighed til at faae deres Børn anbragte under gunstige Forhold i en endnu yngre Alder. I den sidste Tid før Institutets Udvidelse maatte rigtignok endeel Børn blive i Asylet ud over 10 Aars Alderen; men strax efter Udvidelsen skeete heri en Forandring, idet Institutet paa eengang optog saamange Børn, at nederste Klasse maatte deles i to Afdelinger (A og B). I den Anledning ansattes een Lærerinde til, nemlig Frøken *Bruun*. Det følgende Aar blev det den næstnederste Klasse, som maatte deles, og saaledes vil Delingen i de følgende Aar rykke opefter og forhaabentlig tilsidst bortfalde.

Med Hensyn til Sundhedstilstanden er at bemærke, at de fleste Dødsfald i Institutet have hidrørt fra forskellige Tilfælde af Tuberculose (13); i eet Tilfælde var Dødsårsagen en medfødt Hjertefeil, i eet en ved Gigtfeber fremkaldt Hjertefeil, i eet Hjernebetændelse efter Skarlagensfeber og i eet Svindsot, fremkommen med Blegstot. Iblandt de tuberculose Tilfælde findes flere af Hjernebetændelse og Lungebetændelse, af hvilke eet efter Mæslinger, eet Tilfælde af Lungekoldbrand og eet af millinair Tuberculose; i nogle Tilfælde antog Sygdommen Karakter af galloperende Svindsot.

Alvorlige Epidemier har Institutet ikke gennemgaaet; der har nogle Gange været en mindre Skarlagensfeber-, Mæslingellor Skaalkoppe-Epidemi, men uden Dødsfald iblandt Eleverne. Eengang havde vi et Tilfælde af Kopper; men ved hastig Ejernelse af Patienten og grundig Desinfeering lykkedes det at undgaa Smittens Udbredelse. Imidlertid var der en Periode

i 1875, i hvilken der indtraf et usædvanlig stort Antal af sporadisk forekommende epidemiske og smitsomme Sygdomme, saa at der af den Grund skeete en Forlængelse af Sommerferien og under 10de Juli foresloges forskjellige gjennemgribende hygieiniske Foranstaltninger, som derefter for en Deel bleve iværksatte paa forventet Tillægsbevilling. Under 9de Decbr. s. A. androges paa, at den paa Grund af Institutets Overbefolkning foreslaaede Udvidelse samt Draining og Asphaltering maatte søges bevilliget paa Budgettet for ¹⁸⁷⁷/78, og da der ikke var Udsigt til en snarlig Iværksættelse af Udvidelsen androges under 15de Decbr. derefter paa, at den foreslaaede Draining og Asphaltering maatte iværksættes uafhængigt deraf. Dette Arbeide blev derefter bevilliget og iværksat. At den i Forbindelse med Elevantallets Forøgelse til 100 senere iværksatte Udvidelse af Bygningen ogsaa i hygieinisk Henseende har været af Betydning, er en Selvfølge. I det Hele taget maa Sundhedstilstanden i Institutet siges at have været tilfredsstillende, idet Eleverne have udviklet sig sundt og kraftigt, og selv svagelige Individer ere blevne styrkede saaledes, at de ere bragte i en forholdsviis sund Tilstand. Hertil have forskjellige Aarsager bidraget, den gode og kraftige Kost, det daglige Ophold og Motion i den friske Luft, Sobadene om Sommeren, Gymnastiken, den regelmæssige Beskæftigelse med passende Afvexling og det friske og freidige Liv, der rører sig i Institutet, og som ikke blot er et Udtryk for en sund Tilværelse i aandelig og legemlig Henseende, men tillige udover en tilbagevirkende Indflydelse i denne Retning.

Hvad selve Blindheden angaaer, da horer det vel ikke til Institutets Formaal at lade foretage Oienoperationer, men da det af Hensyn til de forekommende Tilfælde af Oien sygdom hos de Blinde er af Vigtighed, at Institutets Læge i denne Hensende er Specialist, have dog af og til saadanne Operationer fundet Sted paa Institutet. Dette skeete dog kun, medens Professor *Melchior* var Læge. Siden Professor *Lehmann* overtog denne Plads, ere i alle saadanne Tilfælde

de Paagjældende blevne indlagte paa Dr. *Edm. Hansen Gruts* Oienklinik. Kun i ganske faa Tilfælde er der opnaaet nogen Forbedring af Synstilstanden; men i disse enkelte Tilfælde har Glæden over det gjenvundne Syn været stor, selv om dette var nok saa ringe. Hos enkelte Elever, hvis Blindhed eller Svagsynethed hidrørte fra Kirtelsyge, har den sunde Levemaade i Forening med Sobadene bidraget til en Forbedring af Synet. En Tidlang anvendtes *Arentzens* electriske Kjæder med Held af Hr. *Arentzen* selv under Professor *Melchior's* Control. Det fortjener ogsaa at omtales, at flere Børn, som uden at være blinde, optoges, fordi deres Oie ikke kunde taale at anstreges, ved at være Elever i Blindeinstituttet have faaet deres Syn reddet og styrket saaledes, at de siden have kunnet arbeide som seende, medens de derimod ved at gaac i Skole blandt Seende sandsynligviis vilde have faaet deres Syn svækket end mere, saaat de maaskee senere vilde have maattet søge Hjælp som Blinde.

Supplerende Foranstaltninger.

Vi have i det Foregaaende omtalt den af Selskabet Kjøden d. 1ste Juni 1825 oprettede Arbeids- og Forsørgelsesanstalt for Blinde, fra først af beregnet paa 12, saavel Mænd som Qvinder. Da Blindeinstituttet nedlagdes ved Oprettelsen af det nye Kongl. Blindeinstitut d. 5. Novbr. 1858, beholdt Selskabet Forsørgelsesanstalten, som senere fik et nyt og bedre Locale og efterhaanden blev udvidet, saaat der nu er Plads til 36 Blinde.

Den ved denne og lignende Anstalter tilsigtede Forsørgelse af de Blinde efter Afgangen fra Blindeinstituttet var fremkaldt ved Onsket om at yde dem, der paa Grund af Savnet af Synet vare ulykkelig stillede i en almindelig Forsørgelsesanstalt for Seende, et godt Hjem, hvor der kunde ydes dem stadig og passende Beskæftigelse og dannende og oplivende Underholdning. Denno Tanke, som vistnok maa siges at være rigtig med Hensyn til endeel af de blinde Piger, passede for de maadlige Blindes Vedkommende ikke til det Formaal, som Blindeinstituttet i Overeensstemmelse med den nyere Tids Fremskridt havde stillet sig, nemlig at opdrage de Blinde til den størst mulige Selvvirksomhed. I Erkjendelsen af denne Sags Betydning og af Nødvendigheden af omfattende Foranstaltninger til at sikre Resultaterne af Institutets opdragende Virksomhed, indsendte jeg efter forudgaaende Aftale med Kjødeselskabets daværende øverste Styrer (Ordenens Stormester) Generalkrigscommissair *Wiborg*, der tillige var Formand i Bestyrelsen for det Kongl. Blindeinstitut, et Sende-brev til Selskabet paa 50 Aars Dagen efter det ældre Blindeinstituts Oprettelse, d. 1ste Juni 1861.

I dette Sendebrev gives først en kort Fremstilling af Selskabets Stilling til Sagen, hvorefter der fortsættes saaledes:

»Uagtet det nu ved Kjædeselskabets og Statens forenede Bestræbelser er lykkedes at faae Institutet udvidet og ordnet paa en tidssvarende og hensigtsmæssig Maade, tør man imidlertid ikke slaae sig til Ro med den Tanke, at der nu er sorget tilstrækkeligt for de Blinde; thi dertil udfordres endnu Meget. I det Følgende skal blive forsøgt en kortfattet Fremstilling af de Foranstaltninger, der efter de hidtil gjorte Erfaringer endnu maatte ansees for nødvendige for at naae det tilsigtede Formaal, en hensigtsmæssig, velordnet og omfattende Omsorg for alle Landets Blinde fra Barndommen til Alderdommen. Jeg henvender mig med disse Udtalelser og Forslag til Selskabet Kjæden, fordi dette synes nærmest at være kaldet til at sætte sig i Spidsen for enhver Bestræbelse, der har de Blindes Vel til Formaal, og fordi de fornødne Pengemidler snarest ville kunne skaffes tilveie, naar Opfordringen til at yde Bidrag udgaaer fra et Selskab, der i Henseende til pecuniaire Opoffrelser i velædige Øiemed og specielt for Blinde-sagen har foregaaet Andre med et saa lysende Exempel.«

.....

.....

»Til Udgangspunkt for vore Betragtninger ville vi vælge den af Selskabet Kjæden oprettede og underholdte Forsorgelsesanstalt for Blinde. Anledningen til Oprettelsen af denne Stiftelse var Erkjendelsen af, at den Blinde ikke ganske kan subsistere ved sit eget Arbeide; man kunde ikke finde sig i den Tanke, at de unge Blinde, paa hvis Uddannelse man havde anvendt saa Meget, skulde bukke under i Concurrencen med de Seende, og være udsatte for Arbeidsløshed med dens sorgelige Følger og hjemfalde til Fattigforsorgen; man kunde ikke med Rolighed see paa, at disse Kjædeselskabets Pleiebørn skulde gaae en saa ublid Fremtid imøde; hellere vilde man beholde dem hos sig og sørge for dem lige til deres Dødsstund. Det maatte imidlertid snart blive indlysende, at denne Tanke ikke kunde gennemføres; Midlerne vare ikke tilstræk-

kelige til saaledes at sørge for Alle, og for Manges Vedkommende fremtraadte snart det samme Forhold som tidligere, at de fra Institutet maatte vende tilbage til deres Hjemstavn. Da Erfaringen nu saaledes har viist, at man ikke kan udstrække Forsorgen til Alle, vil det vistnok være hensigtsmæssigt at gjøre sig Rede for, hvilke Blinde fortrinsviis trænge til denne Velgjerning, og derefter at begrændse Opgaven. Da Blinde-Institutet nu stiller sig det Formaal, at uddanne de Blinde til en muligst selvstændig Virksomhed, og da denne Opgave fornemmelig tor antages at kunne føre til et heldigt Resultat med Hensyn til de mandlige Blinde, synes det at være de blinde Piger, der fortrinsviis bør have Adkomsst til at optages i en Forsorgelsesanstalt.«

»Det er i den Anledning, at jeg vilde henstille til Kjædeselskabets Overveielse, om det ikke vilde være at ansee for tidssvarende, at gjøre den af Selskabet underholdte Stiftelse til en Forsorgelsesanstalt for blinde Piger, der ikke have noget andet Sted at tye til ved deres Udtrædelse af Blindinstitutet. eller som senere i Livet kom til at savne det, hvortil de kunde helde deres Hoved.« Efterat have omtalt, hvilke Arbeider man passende kan sætte de blinde Piger til, fortsættes Sende brevet saaledes: »Men foruden disse Beskjæftigelser vilde jeg foreslaae endnu en Virksomhed, ved hvilken der kunde stiftes overordentlig stor Nytte. Da Blinde-Institutet ikke kan optage de blinde Born for i en Alder af 8 Aar*), eftersom Opholdet der, som nødvendigvis maa udstrækkes, til de have naaet en Alder af 18 til 20 Aar, ellers vilde vare saa længe, at der behøvedes en større Anstalt til at uddanne alle Landets blinde Born, vilde det være et stort Gode, om der fandtes et Asyl, i hvilket blinde Born, der endnu ikke havde naaet den ovennævnte Alder af 6 Aar og som levede under Forhold, der vare meget ugunstige for deres Udvikling, kunde finde et midlertidigt Ophold. Et saadant burde formeentlig tilbydes dem i Stiftelsen for blinde Piger. Her vilde de ikke blot være beskyttede mod slet Paavirkning og legemlig Nød, men tillige kunne finde gavnlig Beskjæftigelse og en ferberedende

*) Den reglementerede Optagelsesalder er 10—12 Aars Alderen; men Undtagelser fra Regelen kunne indrømmes.

Underviisning, der i høi Grad vilde understøtte deres senere Oplærelse i Blinde-Institutet og saaledes gjøre Opholdet der mere frugtbringende for dem. Det er denne Virksomhed som Lærerinder eller ældre Søskende for blinde Smaa børn, til hvilken jeg ovenfor hentydede, og som jeg troer vilde afgive en baade nyttig og glædelig Beskjæftigelse for mangen en blandt Stiftelsens ældre Piger. I Regelen behøvede Børnene vel ikke at optages der før i en Alder af 6 Aar.« Derefter følger en Beregning over Antallet. Efter nogle Bemærkninger om de maudlige Blindes Uddannelse til selvstændig Virksomhed, fortsættes saaledes: »Thi Erfaringen har lært, at en med Arbeidsdygtighed begavet Blind ikke kan føle sig virkelig tilfreds ved en fuldstændig Forsørgelse, men tillige, at det kun ganske undtagelsesviis lykkes en Blind at erhverve sit Udkomme ganske uden Andres Understøttelse. Det er især for de blinde Haandværkeres Vedkommende, at Nødvendigheden heraf træder tydeligt frem; thi den Blinde kan hverken arbejde saa hurtigt som den Seende eller saaledes som denne benytte heldige Coniuncturer for at gjøre sit Arbeide indbringende. Naar den Blinde efter at have afsluttet sin Oplærelse i Blinde-Institutet vender tilbage til sin Hjemstavn for der at nedsætte sig som Haandværker, vil han vistnok i Regelen ikke være ganske uden Hjælp og Understøttelse; men denne vil lige saa vist i Regelen ikke blive ydet ham paa en saadan Maade, at han derved spores til fortsat Flid, idet den mere vil antage Karakteren af en Fattigforsørgelse end af en Hjælp til at fortsætte sin Virksomhed. En saadan Understøttelse kan kun udgaae fra det Blinde-Institut, hvor den Blinde har faaet sin Oplærelse, hvor man kjender hans Karakter og Natur og kan tage tilborligt Hensyn til disse.« Derefter omtales de forskjellige Understøttelsessystemer der ere bragte til Anvendelse, hvorpaa der fortsættes paa følgende Maade:

»Oprettelsen af Fælles-Værksteder, hvortil de Blinde have Adgang uden Vederlag, og hvor de arbejde under en Mester som Værkstedsbestyrer, tillader jeg mig indtrængende at opfordre det ædle Kjædeselskab til at interessere sig for, ved at sætte sig i Spidsen for en

udstrakt Pengeindsamling til Stiftelsen af det dertil fornødne Fond.»

»Hensigtsmæssigst vilde det være, at der i Nærheden af Blinde-Institutet indrettedes en Værkstedsbbygning med Bolig for en Værkmester, og at Arbeidsanstalten sættes i Forbindelse med Institutet og stilledes under Tilsyn af dettes Forstander, forat der kunde tilveiebringes en ønskelig Samvirken mellem begge Anstalter. Indtrædelse i Arbeidsanstalten maatte være en frivillig Sag, og man maatte derfor heller ikke unddrage saadanne Blinde sin Hjælp, der vildo foretrække at søge et andet Opholdssted, men understøtte dem med billigt Materiale og ved Salget af deres Arbeider. Oprettelsen af Arbeiderboliger, der for en billig Betaling udleies til blinde Haandværkere, vilde ligeledes være en yderst hensigtsmæssig og veldædig Foranstaltning; muligen kunde der iblandt disse findes enkelte Friboliger for meget trængende Blinde. Sluttelig vilde det være nødvendigt at indrette et Udsalg for de Blindes Arbeider inde i Byen.«

»Idet jeg hermed slutter mine Forslag, henstiller jeg disse til det ædle Kjædeselskabs velvillige Overveielse, og jeg nærer det Haab at disse ville finde varine Talsmænd i Selskabets Midte, og at der saaledes vil være Udsigt til, at der i en ikke fjern Fremtid vil blive truffet virksomme Foranstaltninger til Planens Iværksættelse.«

Vel skuffedes jeg i mit Haab om at see »Kjæden« sætte sig i Spidsen for nye Foranstaltninger til Støtte for de fra Blindeinstitutet afgaaede Elever; men det besluttedes dog i Fremtiden kun at optage blinde Qvinder i Forsørgelsesanstalten og at indrette et Asyl for blinde Børn i Forbindelse med denne. Spørgsmaalet om Oprettelsen af et saadant Asyl havde, som det sees af »Beretning om Selskabet Kjædens Virksomhed til Fordeel for Blinde i Aarene 1810—1869«, allerede været bragt paa Tale af Generalkrigscommissær Wiborg i 1853, og efterat det paany var bragt paa Bane i 1855, indkom i 1858 paa Wiborgs Foranledning den første Gave til et saadant Asyl, nemlig 1000 Kr. fra Baron Hambro i London. Efterat Sagen paany var bleven drøftet i Anledning af ovenstaaende Sendebrev, besluttedes i Septbr. 1861, at man fra den paafølgende 1ste Novbr. vilde aabne et Asyl for blinde Børn, men efter

do forhaandenværende Omstændigheder vilde indskrænke sig til foreløbig kun at optage 2 Born. Til Asylmoder antoges efter mit Forslag en paa Blinde-Institutet oplært ung Pige, Kirstine Poulsen, der var saa blind, at hun maatte udføre alt Arbejde paa Følelsen og læse med Fingrene, men dog skimtede saa meget, at det kunde hjælpe hende til at vejlede sig selv og lægge Mærke til Bornenes Holdning og Bevægelser. Hun har nu i over 22 Aar udfyldt denne Stilling til sine Foresattes Tilfredshed og til Gavn for de mange Born, som i Aarnes Løb have tilbragt en kortere eller længere Tid i Asylet, inden de overførtes til Institutet.

Senere fik Asylet et bedre og rummeligere Locale, og Elevantallet voxede til 20. Der antoges derfor ogsaa for nogle Aar siden en Medhjælperke ved Underviisningen, for Tiden en tidligere Elev af Institutet, hvis Synstilstand omtrent er som Asylmoderens.

Da jeg saae, at Kjæden ikke vilde eller kunde paatage sig Iværksættelsen af de foreslaaede Foranstaltninger til Fremme af Blindes Selverhverv, besluttede jeg at søge stiftet en ny Forening med dette Formaal. I den Anledning henvendte jeg mig til Professor Melchior, som strax erklærede sig villig til at indtræde, hvorefter vi begge henvendte os til forskellige anseete Mænd, han til nogle, jeg til andre, med Opfordring til i Fællesskab med os at virke for det Formaal, at Blinde, især de fra Institutet afgaaede Elever, ved eget Arbejde kunde bidrage til deres Underhold. Paa denne Maade opstod »Foreningen for at fremme Blindes Selvvirksomhed«, der under Protection af Kong Frederik den 7de constituerede sig den 7de Februar 1862, og hvis første Medlemmer vare: Etatsraad, Grosserer A. N. Hansen (Kasserer), Lehnsgreve Holstein-Holsteinborg, Prof. Dr. med. Melchior, Forstander for det Kongl. Blinde-Institut Moldenhawer (Secretair), Provst Dr. Münter, Cabinetssecretair hos Hs. Majestæt Kongen, Geheimeraad Trap, (Formand), Etatsraad Westenholz til Matstrup, Generalkrigscommissair Wiborg og daværende slesv. Minister, Kammerherre Wolfhagen. Senere indtraadte i Afdødes Sted Generalintendant Lange, Pastor Fibiger, Hofjægermester Bruun til Steenalt og Consul Grosserer Alfr. Hansen. For nærværende Tid bestaaer Bestyrelsen af Geheimeraad Trap (Formand), Lehnsgreve Holstein-Holsteinborg, Kam-

merherre Wolflagen, Hofjægermester Bruun, Consul Alfr. Hansen (Kasserer) og Forstander Moldenhawer (Secretair). Under 1ste Marts 1862 indstodte Foreningen en Indbydelse til Fordeel for Blinde, som i lithographerede Aftryk udbredtes i vide Kredse og skaffede Foreningen de fornødne Midler til at begynde sin Virksomhed, saaat der allerede kunde gjøres Noget for de første Elever, som afgik fra Institutet.

Da Kjædeordenen under 4de October 1865 tog den Bestemmelse, at den fremtidig vilde indskrænke sin Virksomhed for de Blinde til en Arbeids- og Forsorgelses-Anstalt for blinde Qvinder i Forening med et Asyl for blinde Born, har Omsorgen for de Blinde fra den Tid af været deelt paa en saadan Maade, at en ønskelig Samvirken har kunnet finde Sted.

Ovennævnte Forening har til Formaal »at virke for, at Blinde, der ere i Besiddelse af Evne og Lyst til at arbeide, kunne finde en hæderlig Virksomhed, ved hvilken de efter Mulighed kunne erhverve sig Livets Ophold eller dog bidrage dertil.«

Foreningens Virksomhed falder i følgende Hovedafdelinger:

- 1) Omsorg for afgaaede Elever af det Kongl.-Blindeinstitut, sigtende til at støtte disse i deres Stræben efter Selverhverv.
 - 2) Hjælp til Mænd og Qvinder, der enten have mistet Synet i en ældre Alder eller ere blevne holdte tilbage fra Institutet udover den Alder, i hvilken de kunne finde Optagelse der, — med det Formaal, at skaffe dem et Erhverv, enten ved at lade dem lære et Haandværk og forsyne dem med Værktøi eller ved at støtte dem i anden Virksomhed.
 - 3) Hjælp i Sygdomstilfælde og til ældre og svagelige Blinde, der have arbeidet, medens de vare istand dertil.
 - 4) Afsætning af Blindes Arbeider, som for contant Betaling modtages i et af Foreningen oprettet og underholdt Udsalg (i store Kongensgade 44), hvor der tillige er Oplag af Materiale, der overlades de blinde Arbeidere til Indkjøbsprisen.
 - 5) Beskæftigelse af mandlige Blinde paa et i Forbindelse med Udsalget indrettet Værksted for Kurvemageri, Børstenbinderi og Maattefletning.
- Foreningen har i de senere Aar understøttet omtrent 90.

Blinde om Aaret med 4 à 5000 Kr. aarlig og givet et Tilskud af 5 à 6000 Kr. aarlig til »Udsalg af Blindes Arbeider og Værksted for Blinde«. I de 2 Finantsaar ¹⁸⁸⁰/₈₁ og ¹⁸⁸¹/₈₂ har Statskassen ydet Foreningen et Tilskud af 3000 Kr. aarlig, for ¹⁸⁸²/₈₃ blev dette forhøiet til 5000 Kr, og et lignende Beløb er atter bevilliget for ¹⁸⁸³/₈₄.

Det ovenfor omtalte Udsalg af Blindes Arbeider var fra først af i Kunstflidslotteriets Locale; men i 1863 oprettedes et Filial-Udsalg i Kompagnistræde, og i August s. A. skete en Henvendelse til Publicum om at købe der. I Marts 1869 udgik en Indbydelse til at yde Bidrag til Oprettelsen af en »Anstalt til at fremme mandlige Blindes Selvvirksomhed«, og derefter aabnedes i Marts 1872 det nu bestaaende Udsalg med tilhørende Værksted, idet der som Bestyrer af begge ansattes en handelskyndig Mand, Hr. *Juhl*, som fremdeles indtager denne Stilling. For at vække Publicums forøgede Interesse for Sagen og om muligt vinde Landets Communer for den, udgaves i 1877 en Oversigt over Foreningens Virksomhed fra 1862 til 1877, som i et stort Antal Exemplarer udbredtes over hele Landet. Endelig har Foreningen i Forbindelse med sin 20de Aarsberetning i 1882 ladet udgaae en Opfordring til at yde Bidrag til Opførelsen af Fællesværksteder for Blinde, og denne Opfordring er tillige trykt særskilt og tilstillet de store Skatteydere i Kjøbenhavn.

Plan til en smuk og hensigtsmæssig Værkstedsbygning foreligger fra Architect *Levys* Haand, og der er skeet en Henvendelse til Kjøbenhavns Magistrat om at stille en passende Byggegrund til Foreningens Disposition. Bygningen er beregnet til 73,000 Kr., hvoraf en væsentlig Deel ventes at ville indkomme ved veldædige Bidrag, hvorefter der vil skee en Henvendelse til Regjeringen om at yde, hvad der endnu maatte mangle til Planens Iværksættelse.

Endnu bør omtales, at der ved det Kongl. Blindeinstitut bestaaer to Fonds, hvis Bestemmelse er at yde Bidrag til udtrædende eller alt afgaaede Elever, nemlig det i Begyndelsen af Institutets Virksomhed opstaaede »separate Understøttelsesfond« og det i 1880 oprettede »*Anna von Graefe* fødte Comtesse

Knuths Legat for Blinde og Svagsynede, hvis Renter fordeles efter Forslag af Institutets Forstander til udtrædende eller alt udtraadte Elevers Udstyrelse med Værktøi, Materialier og andre Midler til at fremme deres Selvvirksomhed. Foruden disse to findes der et lille Reservefond, der er opstaaet ved en Gave af den tunesiske Gesandt, General *Khérédine*, som med en tunesisk Prinds besøgte Institutet den 2den October 1861.

Ogsaa det i de senere Aar opstaaede Fond til Trykning af Morskabsbøger med ophøiet Tryk, som alt er berørt i det Foregaaende, bør anføres i denne Forbindelse.

Sluttelig fortjener at nævnes det af Pastor Dr. *Bloch-Suhr* i Anledning af Kongens og Dronningens Solvbryllup den 26de Mai 1867 stiftede Legat, hvis Rente hvert Aar skal anvendes til Belønning for Flid og god Opførsel ved at gives til den flinkeste Elev, der har bestaaet bedst ved den sidste Examen.

Foreningen „Abnormskolens Venner“ yder af og til Hjælp til Blinde, men stedse kun efter Anbefaling af Blindeinstitutets Forstander og i Tilslutning til »Foreningen for Blindes Selvvirksomhed.

Selskabet *Kjæden* yder dels faste Understøttelser til forskjellige Blinde, dels Pengebidrag til Oienoperationer.

Som supplerende Forholdsregler til Gavn for de Blinde kunne ondnø omtales de Reiser, som jeg gjentagne Gange (1867, 69, 70, 72, 74, 75 og 81) har foretaget rundt om i Landet, dels for at opsøge blinde Born i deres Hjem og ved Raad og Veiledning bidrage til en forstandig Behandling og en betimelig Indsendelse af Ansøgning om Optagelse i Institutet, dels for at see til forhenværende Elever af Institutet og ved at gjøre mig bekendt med deres Forhold og Stilling blive bedre istand til at yde dem Hjælp i Raad og Daad. Det nyere Kjendskab, som jeg paa disse Reiser har erhvervet mig til de Blindes Forhold i det Hele taget, har været mig til

Nytte ved de mangfoldige Berøringer med Blinde af forskjellig Alder og forskjellige Livsvilkaar, i hvilke min Stilling jevnlig bringer mig.

Til Veiledning for Forældre, som have blinde Børn, er der desuden trykt en kortfattet Anviisning: Hvad der kan gjøres for blinde Børn i Hjemmet. Denne, der omfatter 14 Paragrafer, optager kun 4 Sider og er affattet i Udtryk, der kunne forstaaes af Enhver, hvilket er af stor Betydning, da de fleste Børn høre hjemme i Almueklassen. Efterat jeg i Institutets Aarsberetning af 1866 havde indført en »Henvendelse til Sognepræster, Distriktslæger, Skolelærere og Andre, der ifølge deres Embedsstilling have Leilighed til at indvirke paa Forældre, der have blinde Børn, udarbejdede jeg efter forudgaaende Forhandlinger paa Lærermøder og med Benyttelse af tidligere, af Forstanderne *J. W. Klein* i Wien, *Knie* (Blind) i Breslau og *Dr. Georgi* i Dresden udgivne Veiledninger, ovennævnte Anviisning, der er langt kortere end nogen af de andre. (Den foreligger nu i fransk Oversættelse i Beretningen om Congressen for Forbedring af de Blindes Skjæbne i Paris 1878).

Ogsaa i prophylaktisk Retning har Blindeinstitutet ydet en Haandsrækning, idet der herfra er udgaaet en letfattelig, kort Veiledning i Behandlingen af de Nyfødtes Øienbetændelse, som gjentagne Gange er bleven udbredt i vide Kredse ved at aftrykkes i Storstedelen af Landets Blade. Den nærmeste Foranledning hertil var den i 1876 i Dresden afholdte Blindekærercongres, paa hvilken det oplystes, at i Gjennemsnit henvend en Trediedeel af de blinde Børn i Institutterne havde mistet Synet ved denne ene Sygdom, og at den i de allerfleste Tilfælde var helbredelig. Uagtet i Institutet i Kjøbenhavn neppe en Tiendedeel af Eleverne vare blinde af de Nyfødtes Øienbetændelse, var der dog tilstrækkelig Aarsag til at gøre, hvad der var muligt, for at redde alle dem, der kunde reddes. Iovrigt fortjener det at fremhæves, at en væsentlig Aarsag til det ovenfor omtalte gunstige Forhold her i Danmark maa søges i den omhyggelige Uddan-

nelse og de indskærpede Forholdsregler, som Fødselsstiftelsen lader Jordemødrene blive til Deel.

For at udbrede Kjendskab til Blindesagen og vække Interesse for de Blinde i saa vide Kredse som muligt har jeg til forskellige Tider offentliggjort Artikler i Tidsskrifter og Blade *).

For at tilvejebringe en ønskelig Samvirken imellem de forskellige nordiske Abnormanstalter stiftede jeg i Forening med Professor *Keller* i 1867 »Nordisk Tidsskrift for Blinde-, Døvstumme- og Aandssvageskolen«, som fremdeles udkommer.

For at bevare Forbindelsen med Udlandets Blindeinstituter har jeg stadig staaet i Correspondance med endeel Fagmænd og til forskellige Tider besøgt udenlandske Instituter for at gjøre mig bekendt med et eller andet nyere Fremskridt, ligesom ogsaa endeel Fagmænd fra Udlandet have besøgt Institutet her. Ved Deeltagelse i den Række Blindelærercongresser, der i de senere Aar ere blevne afholdte rundt om i Europa, og ved Medvirkning ved Verdeusudstillinger, navnlig saadanne, som fandt Sted samtidig med Congresser, saavel som ved Specialudstillinger for Blindesagen og ved de nordiske Industriudstillinger, har Institutet i Kjøbenhavn hævdet sin Plads i Rækken af de Instituter, der stræbe efter Fremskridt **).

*) Af disse Artikler tillader jeg mig at fremhæve »Den abnorme Skole« i »Nær og Fjern« for 1876 (Nr. 232) og Om blinde, døvstumme og aands- svage Børns Underviisning og Stilling i Verden i »Dansk Folkelæsning« for 1877 (Sædtryk Nr. 89) og i »Folkevennen« i Norge for 1878 (oversat i »Gartenlaube« for 1879 under Titelen »Abnorme Kinder«). Nogle Artikler ere fra først af fremkomne som Foredrag, holdte i forskellige Foreninger.

**) Institutet har ved disse Udstillinger modtaget følgende Medaljer: i Kjøbenhavn 1872 Sølvmedaljen (for Elevarbejder), i Wien 1873 Fremskridts- medaljen og Fortjenstmedaljen, i Paris 1878 Sølvmedaljen og i Malmö 1881 Guldmedaljen. Desuden har Institutet modtaget nogle Haders- diplomer (i Stockholm 1866 for Nodetryk for Blinde, i Paris 1867 for Blyantskrift paa det *Guldbergske* Apparat, i Kjøbenhavn 1872 for Underviisningsapparatet).

Som supplerende Institutets Virksomhed kan ogsaa omtales, hvad der til forskjellige Tider og paa forskjellige Maader er skeet for at komme Institutet imøde og fremme dets Formaal.

Saaledes er i sin Tid ved Theaterdirecteurens Velvillie (efter Forslag af den daværende Cultusminister, Biskop *Monrad*) den saakaldte Speilloge stillet til Institutets Raadighed hver Loverdag Aften for det Beløb, til hvilket Logen vilde være op-
raabt, hvis den var stillet til Auction, og efter det nye Theaters Opførelse er ogsaa i dette en Loge i 2den Etage nær ved Seonen overladt Institutet paa lignende Vilkaar. Jevnlig er der ved Kunstneres og Musikhandlers Velvillie givet endeel af Eleverne Adgang til Concerter, og Bestyrelsen for Musikforeningen har tilladt de meest musikalske blandt Eleverne at overvære Generalprøverne. Ogsaa paa selve Institutet er der af og til af Kunstnere og Dillettanter bleven opført Musik for Eleverne. I Forbindelse hermed kan ogsaa berøres, at der af og til er bleven opført Eleveconcerter, til hvilke Institutets Velyndere og Andre ere blevene indbudne.

For at sætte Eleverne istand til at besøge deres Slægtninge i Sommerferien har der i en lang Aarrække været tilstaaet dem fri Befordring med alle Dampskibe og alle Jernbaner med Undtagelse af de sjællandske, paa hvilke Eleverne dog reiste paa halve Bornebilletter; siden de sjæll. Baners Overgang til Staten er der ogsaa tilstaaet fri Reise paa dem.

Sluttelig skal endnu anføres, at Hans Majestæt Kongen, om end ikke af Navn Institutets Protector saaledes som de foregaaende Konger, dog paa mango Maader har lagt sin varme Interesse for Blindeinstitutet og de Blinde for Dagen.

Kaste vi Blikket paa Blindesagen i Danmark, kunne vi ikke andet end glæde os ved den Stilling, den er kommen til at indtage, den varme Sympathi, den møder hos Hoie og Lave, og den lykkelige Ordning, hvorved de forskjellige Kræfter, der virke i dens Tjeneste, række hinanden Haanden og støtte hinanden.

Naar vi vende Blikket udad til andre Lande, see vi paa mange Steder en glædelig Fremgang i Omsorgen for de Blinde,

og sammenlignet med Tilstanden for 100 Aar siden er der skeet ikke Lidet for at hæve de Blinde op paa et hoiere Trin og berede dem en menneskeværdig Tilværelse. See vi derimod hen til, hvor overordentlig mange Blinde der endnu rundt om i Verden, selv i hoit civiliserede christne Lande, opvoxe i Uvidenhed, Elendighed og moralsk Usselhed, kan man ikko tilbageholde et levende Ønske om, at den Stræben og Higen efter Fremskridt paa alle Omraader, som ndmærker vor Tid, i langt hoiere Grad end hidtil ogsaa maa komme Blindesagen tilgode, at man ikke længere skal nøies med som i Frankrig at see en Syvendedeel eller som i Østerrig at see en Tiende-deel af de Blinde blive underviste i Instituter og endnu mindre skal være Vidne til det sorgelige Billede, som frembyder sig for os i mange Lande, navnlig i Syden og Osten, idet Tusinder af Blinde tilbringe deres Barndom i Usselhed og Lediggang og saaledes opvoxe til en Tilværelse, der er lige uværdig for et Menneske og trykkende ved den Følelse af Kjedsomhed, Afhængighed og Ubrugbarhed for Livets Formaal, som nødvendigviis følger med den.

Hvad der især maa give os Haab og Fortrøstning i denne Henseende, er paa den ene Side de store Fremskridt, som ere gjorte i Retning af Blindes Uddannelse, og paa den anden Side den store Dygtighed og Energi, som paa mange Punkter ndfoldes af Blinde, saa at de i flere Retninger kunne medvirke til Fremme af det Formaal, at lette deres Lidelsesfællers Skjæbne ved at bane Vei for dem i Livet og aabne dem Adgang til hæderlige Erhverv. Thi den værste Fjende for Blindesagen har stedse været Fordommen, Tilboieligheden hos de Seende til at ansee de Blinde for ubrugelige i mange Retninger, i hvilke Erfaringen senere viser, at mangen En kan blive et nyttigt og selvstændigt Medlem af Samfundet.

~~~~~  
HOFFENBERG & TRAPS ETABL. — KJØBENHAVN.  
~~~~~